

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

—

Justin Biebers bruk av religiøse symboler.

Maria Lorentzen-Spydevold

Veileder

Asle Eikrem

*Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved
Det teologiske Menighetsfakultet og er godkjent som del av denne utdanningen*

Det teologiske menighetsfakultet, 2015, vår

AVH505: Masteravhandling, 30 stp

Erfaringsbasert master i RLE

INNLEDNING	4
TEMATIKK.....	4
FORSKNINGSOVERSIKT	5
ANALYSEENHET/ PROBLEMSTILLING.....	5
OPPGAVEN OPPBYGNING OG STRUKTUR.....	6
TEORI & METODE.....	6
"OPERASJONALISERING" AV TEORI.....	6
HVORDAN FORSTÅR VI BUDSKAPET SOM BLIR SENDT UT.....	7
SEMIOTISK ANALYSE	7
Hva er semiologi/semiotikk ?	7
Peirces tegnbegrep.....	13
Symboler og fortolkning av religiøse tegn.....	16
ANALYSE.....	18
PRESENTASJON AV MATERIALET	18
1.1 Nøkkelen i et symbolhistorisk perspektiv.....	18
1.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av nøkkelsymbolikk.....	19
2.1 Rødfargen i et symbolhistorisk perspektiv.....	21
2.2. Semiotisk analyse av Biebers bruk av rødfargen.....	21
3.1 Vingen og engelen i et symbolhistorisk perspektiv.....	22
3.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av vinger.....	27
4. 1 Hvitfargen i symbolhistorisk perspektiv.....	42
4.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av hvitfargen.....	43
5.1 Svartfargen i symbolhistorisk perspektiv	45
5.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av svartfargen	45
6.1 Gullfargen i symbolhistorisk perspektiv	48
6.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av gullfargen.....	48
7.1 Vann og fisk i et symbolhistorisk perspektiv.....	49
7.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av fisk og vann.....	50
8.1 Stjernen sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	51
8.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av stjerne	51
JUSTIN BIEBERS TATOVERINGER	52
9.1 Tatoveringen sett i et symbolhistorisk perspektiv	52
9.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av tatoveringen.....	53
10.1 Yeshua sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	53
10.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av Yeshua-tatoveringen	53
11.1 Kanji tatoveringen sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	54
11.2 Semiotisk analyse Biebers Kanji tatoveringen.....	54
12.1 Korset sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	54
12.2 Semiotisk analyse av Biebers korstatovering.....	55
13.1 Kors, jordklode og tornekrone sett i et symbolhistorisk perspektiv	56
13.2 Semiotisk analyse av Biebers jordklodetatovering.....	56
14.1 Kronen sett i et symbolhistorisk perspektiv	58
15.1 Ugle og nøkkel sett i et symbolhistorisk perspektiv	59
15.2 Semiotisk analyse av Biebers Ugletatovering.....	59
16.1 Symbolet X sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	60
16.2 Semiotisk analyse av Bieber X tatovering.....	60
17.2. Semiotisk analyse av Biebers engletatovering.....	60
18.1 Fisken sett i et symbolhistorisk perspektiv	61
18.2 Semiotisk analyse av Biebers fisketatovering	61
19.1 Bibelvers sett i et symbolhistorisk perspektiv.....	62
19.2 Semiotisk analyse av Biebers Bibelverstatovering.....	62
20.2 Semiotisk analyse av Biebers vingetatovering.....	63
21.1 Bilde av en lidende Kristus og bedende hender sett i et symbolhistorisk perspektiv	63

21.2 Semiotisk analyse av Biebers tatoveringer av bedende hender og Jesus portrett.....	64
TATOVERINGENE SETT SOM EN HELHET	64
OPPSUMMERING.....	65
ARTEFAKTENES BETYDNING SETT I EN HELHET	65
<i>Tegn på at Bieber er "utvalgt" sett i den store sammenhengen.....</i>	<i>65</i>
<i>Tegn på at Bieber forkynner Guds frelsesplan, sett i den store sammenhengen.....</i>	<i>68</i>
LITTERATURLISTE	70
VEDLEGG	76

INNLEDNING

Tematikk

Temaet for denne oppgaven er hvordan Justin Bieber benytter seg av religiøse symboler som rekvisitter i sine opptredener. Med opptredener menes da i denne sammenheng: konserter, musikkvideoer og andre musikalske innslag.

Bieber er en artist som er veldig i tiden, han har en stor fanskare over hele verden. En fanskare som kaller seg "beliebers". Han spiller en betydningsfull rolle innenfor dagens musikkproduksjon, men påvirker også unge sterkt i retning av hva som blir på moten både når det gjelder bekledning, hår og ytringer. Hans væremåte, bekledning, og opptredener bidrar til å forme unges livstolkning. Dette er vesentlig når vi ser på hans bruk av religiøse artefakter og symboler i sine opptredener. Han er en sterk røst som når frem til mange tenåringer i dagens samfunn, og da spesielt jenter. Som lærer møter jeg mange av disse ungdommene hver dag. Derfor er dette et tema som er viktig for meg å forstå. Skal jeg kunne forstå elevene mine, må jeg møte dem der de er. Og musikk og mote er viktige faktorer i en tenårings liv.

Med tanke på Biebers religiøse bakgrunn blir nok hans bruke av religiøse artefakter tillagt en større vesentlighet, enn hos andre artister som ikke har noe forhold til det gudommelige. Om dette er noe Bieber har valgt personlig eller om det styres av produksjonsselskapet og de rundt ham er usikkert.

I denne avhandlingen vil jeg se på hvordan disse religiøse artefaktene brukes i Biebers opptredener. Det er skrevet lite om dette, så observasjon av konsertopptak og andre opptredener vil være det største kildematerialet i denne avhandlingen.

Forskningsoversikt

Når det gjelder dette Bieber og hans symbolbruk er det ikke skrevet noe om det tidligere, så vidt meg bekjent. Det er derimot skrevet en avhandling av Maria Celine Lundby om Justin Bibers kristne verdier¹ Når det gjelder dokumentasjon om religion i populærkulturen skjer det mye. Her til lands har Liv Ingeborg Lied og Dag Øistein Endsjø forsket en god del på hvordan dette utarter seg i verdenssamfunnet det 21. århundre. De viser i sin innledning i boken: "Det folk vil ha, religion og populærkultur" til følgende uttalelse: "Populærkulturen representerer et arsenal av symbolske tegn som kan brukes i dannelsen av individuelle valg og selvbilder, men de inngår også i konstitueringe av kollektive identiteter".²

Analyseenhet/ problemstilling

Mitt forskningsobjekt til denne oppgaven vil være opptak av ulike opptredener gjort av Justin Bieber. Konsertopptak, tv-innslag, musikkvideoer etc. Jeg vil bruke youtube flittig og se på av hans estetiske og musikalske uttrykk. Spesielt vil jeg ta for meg hans Believe-turne fra 2012, og jeg har valgt hans konsert i Lisboa som utgangspunkt for å analysere denne konserten. Jeg har da ikke vært fysisk tilstede på noen av hans konserter, så forskningen og analysen baserer seg på det jeg ser på de ulike opptaken som ligger tilgjengelig på youtube.

Min problemstilling vil bli: *"Hvordan anvender Justin Bieber semiotiske virkemidler knyttet til religion, og hvilket budskap formidles gjennom dette?."*

Som religiøst symbol, velger jeg å ha størst fokus på englevinger, siden dette er en artefakt Justin Bieber bruker mye og på ulike måter. Men jeg vil også se nærmere på og analysere andre religiøse artefakter som er tilstede i hans opptredener. Jeg vil se på om det er noen sammenheng mellom symbolbruk og tekstene i musikken hans, dessuten vil jeg se på sammenhengen mellom Biebers bruk av symbolene og hvilken tradisjonell betydning og historikk disse symbolene har.

¹ Artikkel i Vårt land: <http://www.vl.no/troogkirke/justin-bieber-snakkar-om-jesus-for-å-halde-på-fansen-1.83817>

² Endsjø, og Leid, 2011, s14

Oppgavens oppbygning og struktur

Først i oppgaven vil jeg skrive litt om den metoden jeg har valgt å bruke i denne dette analysearbeidet og denne avhandlingen. Deretter vil jeg ta for meg den empiriske analysen og presentere semiotisk analyse.

Jeg vil se på hvordan Bieber bruker vi religiøse symboler i sin Believe konsert som han turnerte med fra september 2012 til desember 2013. Jeg vil se på hvilken betydning de har som symboler i kristendommen og i se dem utfra et historisk perspektiv. Jeg vil ta for meg hvor de kristne symbolene kommer fra, hva de tradisjonelt sett betyr og hvordan de brukes i den kristne tradisjonen. Så vil jeg se på hvordan Justin Bieber benytter seg av de samme symbolene og sette disse bruksmåtene opp mot hverandre. Deretter vil jeg kronologisk gå igjennom Biebers konsertforløp i "Believe" turneen, og analysere de artefaktene han bruker enkeltvis. For så å se på helheten. Se hvordan symbolbruken kan tolkes i den store sammenhengen, ikke bare enkeltvis.

Jeg vil se på artefaktbruken sammen med musikken, og se om det er noen sammenheng her. Jeg vil også se på hvordan hans budskap gjennom denne artefaktbruken kan oppfattes og tolkes forskjellig av ulike tolkningsfellesskap, om mottakeren tilhører er religiøst grunnforankret, eller ei.

TEORI & METODE

"Operasjonalisering" av teori

Jeg vil se på når Bieber bruker religiøse artefakter i sine opptredener og se om det gjøres tilfeldig, eller om det er en rød tråd gjennom konserten. Jeg vil gjøre teorien analysbar, ved å brette den ned i mer hverdagslige (empirincære) begreper og spørsmål.

I mitt arbeid vil jeg se på hvilken livstolkning som kommer til uttrykk i Biebers bruk av religiøse symboler. Hva er det han sender ut til mottakeren? Størsteparten av det som sendes ut, sendes via media. Det er ikke mange som er tilstede live hver gang Justin Bieber gjør en opptreden. Noen få opplever det kanskje et fåtall ganger. Derfor er det viktig å se på media som kommunikasjonsutsender i dette arbeidet. For de fleste mottakerne får jo faktisk sitt budskap fra Bieber nettopp gjennom denne kanalen. Har

det noe å si for hvordan mottakeren tolker budskapet om man er tilstede eller ser konserten på TV?

Hvordan forstår vi budskapet som blir sendt ut.

Når det gjelder kommunikasjon, har vi: *sender – budskap – mottaker*. Denne modellen viser de tre viktigste elementene i all kommunikasjon, og den viser oss fremgangsmåten. Denne modellen kaller Jostein Gripsrud for jernbanemodellen for kommunikasjon. Han sammenligner kommunikasjon av lyd, bilde og skrift, med det å sende pakkepost med toget. Man pakker det inn, sender det med toget, og det kommer frem til den rettmessige mottakeren, som vet nøyaktig hva innholdet betyr og hvordan det skal brukes. Dette er ikke tilfelle når det er media som står for transporten.³

Budskapet som sendes fra media er ofte mer tvetydig og tolkningen og forståelsen av budskapet blir formet av konteksten, siden det er flere faktorer som spiller inn på hvordan vi tolker det vi ser/hører.⁴ Gripsrud viser til at når vi skal lese multimodale tekster, dvs tekster som kombinerer ulike meddelelsetyper: lyd, bilde, skrift, setter vi sammen de ulike tegnene vi opplever til en helhet, og skaper oss en forestilling av det vi forbinder med disse visuelle tegnene. Disse visuelle elementene kaller vi for tegn. Selv om tegnene hver for seg betyr ulike ting, er det når de opptrer samlet de gir oss en helhetlig forståelse.⁵ Dette er vesentlig informasjon å ha i bakhodet når jeg nå skal se på hvordan Justin Biebers bruker religiøse artefakter og ikke minst prøve å forstå hvorfor.

Semiotisk analyse

Hva er semiologi/semiotikk ?

Semiologi er en vitenskap som er grunnlagt av sveitseren Ferdinand de Saussure. Semiologi og semiotikk betyr tegnlære. Begrepet semiologi finner vi hos Saussure, mens Peirce snakker om semiotikk. Saussure har fokus på det verbale språket, mens Peirce tenker bredere og mener at tegn er alt, så lenge det har en betydning for oss.⁶ I

³ Gripsrud, 2011. S 115

⁴ Gripsrud, 2011. S 115 og 116

⁵ Gripsrud, S 116 og 117

⁶ Gripsrud, 2011. S 124 og 125

Ridderstrøms artikkel defineres semiotikk på følgende måte av Justin Lewis⁷ :

“Semiotikk er undersøkelsen av betydninger – hvilke betydninger som forbindes med tingene, hvorfor disse betydningene tilskrives tingene og hvordan de tilskrives tingene .”Ridderstrøm viser i sin artikkel til at den semantiske funksjonen gjelder forbindelser mellom tegnene og det de illustrerer. Altså det de symboliserer.

Formålet for semiotikken er det som skjer nå mennesker kommuniserer.

Kommunikasjon består av tegn, og da ikke bare verbale tegn. Tegn kan være bilder, symboler, lyd, fotografier etc. Tegnene i virkeligheten presenterer alt innhold og inntrykk vi kan oppfatte.⁸ Et eksempel på en slik type kommunikasjon er tekstmeldinger. Her benyttes det både ord, forkortelser og ikoner. For å forstå hva avsenderen mener, er mottakeren nødt til å ha samme preferanser på hva de ulike ikonene og forkortelsene betyr som avsenderen. Semotikk er som sagt tegnlære, og er en helhet satt sammen av et materielt uttrykk og et immatrielt innhold. Med dette menes at semiotikk er satt sammen av det faktiske uttrykket vi har. Det som er håndgripelig for eksempel figurer, streker, lyd, farger. Dette kalles det materielle uttrykket og det immatrielle innholdet.

Disse elementene, de håndfaste elementene forbinder vi med noe. Det gir oss en ide eller en forestilling om noe. Dette kalles det immatrielle innholdet, altså det idemessige. Hver for seg er disse elementene tegn med ulike betydning, men når de står samlet, gir de oss en helhetlig ide/ forestilling om hva dette dreier seg om.⁹ Denne forbindelsen går tilnærmet automatisk. Det er ikke noe vi tenker på, ettersom det bare skjer, ifølge en regel eller kode vi har innlært for lenge siden. Disse såkalte kodene eller reglene kalles konvensjoner. Gripsrud forklarer det som ”...vanemessig etablert enighet innen et felleskap av språkbrukere, bildebrukere og så videre”.¹⁰ Videre definerer han begrepet kode/ regel på følgende måte: ”En kode er en regel eller konvensjon som forbinder et uttrykk med et innhold.”¹¹ Betydningen av tegnet/ koden kan altså variere utfra hvilken sammenheng det figurerer i.¹² Gripsrud viser til at dette en er en del av ”semiologiens

⁷ Ridderstrøm, 2014 s.1

⁸ Ridderstrøm, 2014, s 2

⁹ Gripsrud, 2011. S 117

¹⁰ Gripsrud, 2011. S 117

¹¹ Gripsrud, 2011. S 117

¹² Gripsrud, 2011. S 120

pragmatiske dimensjon.”¹³I denne forbindelsen kan vi oversette pragmatisk med situasjonsbestemt. Det betyr altså at kommunikasjonen er bestemt ut fra dens ”sted” og ”formål”, og da både senderens og mottakerens. ¹⁴

Går vi tilbake til tekstmeldingens univers, kan det altså samme smiley ikonet ha ulik betydning ettersom hvilken sammenheng det står i. Det varierer utfra om det står sammen med ord, en forkortelse eller i en rekke av flere ikoner. Betydningen av en smilende smiley som blunker, kan være et tegn på at man ønsker å sende mottakeren et smil, at det er noe som er flaut, at man flørter... Sammenhengen avgjør hva avsenderen vil si med ikonet. Alene er den bare et smilende ikon. Mens flere ikoner på rekke kan like lett gi et budskap som en tekstmelding med ord.

Konvensjon og koder

Med begrepet konvensjoner menes en vanemessig grunnleggende enighet innad i et fellesskap av språkbrukere, bildebrukere og lignende. Koden/ regelen vil være med på å avgjøre hvordan mottakeren tar i mot det budskapet. I et slikt arbeid er det mange ting å ta hensyn til. Blant annet menes det at mange visuelle tegn er kodete tegn som er formet i overenstemmelse med det vi kaller persepsjonskoder, eller oppfattelseskoder, som vi bruker i vår hverdag og i vårt dagligliv. Disse persepsjonskodene bør ikke være felles på tvers av kulturer.¹⁵ Grimsrud sier i sin bok at kodebegrepet er ”selve nøkkelen til semiologiens pragmatiske dimensjon.” ¹⁶ Det er fordi det er tilknyttet enkelte kulturelle felleskap som deler de konvensjonene det er snakk om. Med andre ord, kan vi i de fleste sammenhenger se på kulturen som et kodefelleskap.¹⁷ I tillegg er det viktig å huske på at tegnkoder er situasjonsbestemt. Et V tegn laget med fingrene kan ha ulik betydning om den som viser det er ute i felten, på en baseballbane eller på en rockekonsert.¹⁸

¹³ Gripsrud, 2011. S 120

¹⁴ Gripsrud, 2011. S 120

¹⁵ Gripsrud, 2011. S 118

¹⁶ Gripsrud, 2011. S 121

¹⁶ Gripsrud,2011. S 121

¹⁷ Gripsrud, 2011. S 121

Kodefelleskap

Kodefelleskap finner vi innad i familier, på arbeidsplasser, aldersgrupper, innenfor land, verdensdeler etc. Der finner vi koder som vi må tilegne oss for å forstå det store bildet og fullt ut forstå og være en del av det. Koder kan være sjargonger innenfor måten man ordlegger seg på, det kan være bilder, oppførselsmønster etc. Og dette er faktorer som påvirker vår internasjonale kommunikasjon, og hvordan vi som mottakere tolker budskapet.¹⁹ Dette er veldig tydelig i SMS-språket. En ungdom vil med en gang vite hva som menes dersom man skriver LOL eller OMG, mens det for foreldre eller for besteforeldregenerasjonen kanskje ikke vil gi noen mening overhodet. Rett og slett fordi dette fordi de eldre generasjonene ikke er del av det samme kodefelleskapet som ungdommene når det kommer til SMS kommunikasjon.

Genre

Genre er et semiotisk kodesystem. Med det menes et kodesystem som avgrensner hvilke ulike typer tegn som kan kombineres, og ikke minst hvordan de kan kombineres innenfor en gitt klasse/gruppe/familie.²⁰ Genrekodene er i følge Gripsrud stabile, men ikke uforanderlige. Som alle koder, bestemmes de ut fra kulturelle konvensjoner, og overensstemmelse mellom mennesker innenfor en kultur. Genrekunnskap følger et gitt mønster, slik at avsenderen vet hva han eller hun skal ha med, og hvordan ting skal utformes. Samtidig vet publikum/mottaker hva de kan forvente, og oppfatter dermed det som formidles lettere.²¹

Et eksempel på en genre hvor man har et sett bestemte konvensjoner knyttet til seg er fimsjangerern "romantiske komedier". Skal du se en slik film forventer du at de fleste av disse genrekodene er oppfylt:

- Filmen er lett og god underholdning.
- Det ender godt.
- Det er lite vold, blod og gørr.

¹⁹ Gripsrud 2011. S 121

²⁰ Gripsrud, 2011. S 130

²¹ Gripsrud, 2011. S 130

- Filmen er ikke veldig lang.
- Det brukes ikke skrekkelementer
- Ikke høy aldersgrense
- Hovedpersonene får hverandre til slutt
- Det er ofte en innviklet situasjon/ twist underveis som må løses.

Man ville blitt veldig overrasket og ikke minst skuffet, dersom det viste seg at den ene hovedpersonen allikevel ikke vil ha motparten når vi kommer til slutten, eller at det er heftige skrekksener underveis i filmen, som virkelig setter en støkk i mottakeren. Hvis slike koder kommer inn, vil det gjøre at filmen vil gå over i en annen genre, og ikke lenger kalles romantisk komedie.

Konnotasjon og assosiasjon

Konnotasjoner og assosiasjoner er viktige nøkkelord når vi skal se på hvordan man tolker koder. Med konnotasjon menes konvensjonelle medbetydninger av et tegn, mens en assosiasjon er private medbetydninger av et tegn.²² Det vil altså si at en konnotasjon er en slags indirekte betydning av et tegn, som er allment, mens en assosiasjon er en indirekte betydning/tolkning av tegn basert på forståelsen hos det enkelte individ. Grimsrud viser til at konnotasjon er ikke fastlåst, men kan endre seg i tid og rom. Han viser til eksempler der en gitt klesstil /å kjøre en gitt biltype etc. på 80-tallet konnoterte en attraktiv livsstil. Mens den samme klesstilen i 2015 konnoterer noe negativt, og en lite attraktiv livsstil, for eksempel: dårlig økonomi, "Harry" stil, lite oppdatert og lignende.²³

Dette ser vi også eksempler på i genren SMS språk. Det er stadig i utvikling, og måter å uttrykke seg på. Bruk av visse ikoner etc som var veldig in og "riktig" for tre år siden, vil nå gi inntrykk av at du er gammelmodig, ikke følger med i tiden, er utenfor det sosiale miljøet etc...Her vil vi som i alle andre genre finne det vi kaller for kodebrudd. Med kodebrudd menes endringer i det typiske og forventede handlingsmønsteret eller forløpet. Det kan være enkeltelementer og tegn som vanligvis ikke har forekommet i den

²² Eikrem, slide: 12-16

²³ Gripsrud, 2011. S 119

gitte genren.²⁴ Slike kodebrudd forårsaker ofte forbauselse og overraskelse, og Gripsrud viser til at av den grunn brukes de blant annet som blikkfang i for eksempel reklamer²⁵

Kodebrudd

Vi deler det inn i syntagmatiske kodebrudd og paradigmatiske kodebrudd.²⁶ Syntagmer er de enkelte småelementene som sammen bygger opp en forståelig helhet. Et eksempel på syntagmer i genren selskapspyntet kan være: fotsid kjole, høyhølte sko, tynne strømpebukser og smykker. Sammen utgjør disse enkeltelementene det vi ser på som selskapspyntet. Med syntagmatiske kodebrudd menes det å sette sammen tegn på en måte som ikke anses å være passende eller alminnelig. Gripsrud illustrerer et slikt kodebrudd med eksempelet å ha på slalåmstøvler og selskapskjole.²⁷ Paradigmer er de overordnede kategoriene man henter syntagmene fra.²⁸

Eikrem forklarer det paradigmatiske kodebrudd på følgende måte: "Til hvert element i en syntagmatisk kode tilsvare det et paradigme. I de tilfeller der de paradigmatiske valgene ikke følger konvensjonene er det et kodebrudd."²⁹ Hva som er kodebrudd avhenger av den konteksten det er satt i. Hvis vi holder oss til konteksten selskapspyntet, vil det å troppe opp i et selskap med tynne strømpebukser på hodet og høyhølte sko som vatter være et paradigmatisk kodebrudd. Hadde konteksten derimot vært barn som leker med klær, ville det samme eksempelet ikke være noe kodebrudd. Da ville denne eksperimenteringen blitt sett på som en del av koden.

Mens Saussure tar utgangspunkt i det verbalspråket, ser Peirces på alt som betyr noe for oss som tegn.³⁰ Jeg velger i denne oppgaven og ta utgangspunkt i Peirce når jeg nå skal gjøre en empirisk undersøkelse av Justin Biebers bruk av religiøse artefakter. Dette fordi han tenker bredere enn Saussure, og fordi de tegnene jeg skal ha er i nonverbale.

²⁴ Gripsrud, 2011. S 130-131

²⁵ Gripsrud 2011. S 132

²⁶ Eikrem, slide: 17

²⁷Gripsrud, 2011. S 131-132

²⁸ Gripsrud, 2011. S 131-132

²⁹ Eikrem, slide: 20

³⁰ Gripsrud, 2011. S 124

Peirces tegnbegrep

Peirces semiotikk er meget pragmatisk. Han mener at tegnene er situasjonsbestemt og at når det kommer til betydningen av det enkelte tegnet, vil det være ulikheter og variasjoner helt ned til det enkelte mennesket. Med andre ord: Det som er et tegn for meg, bør ikke være et tegn på det samme for en annen person. Dette fører til at skillet mellom konnotasjoner og assosiasjoner som vi har nevnt tidligere forsvinner.³¹

Persepsjonsteori, epistemologi og kommunikasjonsteori

Fordi alt er tegn, vil Peirces semiotikk kunne være både: en persepsjonsteori, en epistemologi, samt en kommunikasjonsteori. Med persepsjonsteori menes: at vi oppfatter noe, får en fornemmelse/ en forestilling om noe eller et sanseintrykk basert på noe utenfor oss selv.³² Med kunnskapsteori menes at vi gjør oss opp en mening, oppfatter noe basert på den kunnskapen vi besitter. Akkurat hva man legger i begrepet kunnskap kan være vanskelig å avgjøre, men jeg velger å definere det ut fra den mest kjente definisjonen som stammer fra Platon, og som sier at: kunnskap er en begrunnet sann oppfatning.³³ Når det kommer til kommunikasjonsteori, så betyr dette informasjonsutveksling. Det kan være språk, mimikk, gester etc. Det viktigste er at det er et samspill mellom sender og mottaker. Senderen må ha en kode på budskapet sitt og tilpasse det den kanalen det skal sendes gjennom om, enten det er tale, kroppsspråk eller annet. Mottakeren igjen, må kunne avkode budskapet for å kunne forstå innholdet. I slike situasjoner kan det ulik kodetolkning føre til misforståelser og feiltolkninger.³⁴

Peirces modell over tegnets bestanddeler

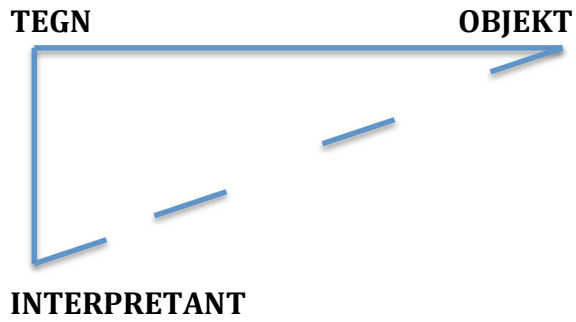
Peirces modell over tegnets bestanddeler som presenteres nedenfor vil bli vesentlig i denne oppgaven. Dette blir et viktig verktøy når jeg skal se på betydningen av Biebers artefaktbruk, siden det er såpass store ulikheter mellom mottakerne av hanskommunikasjon.

³¹ Gripsrud, 2011. S 124

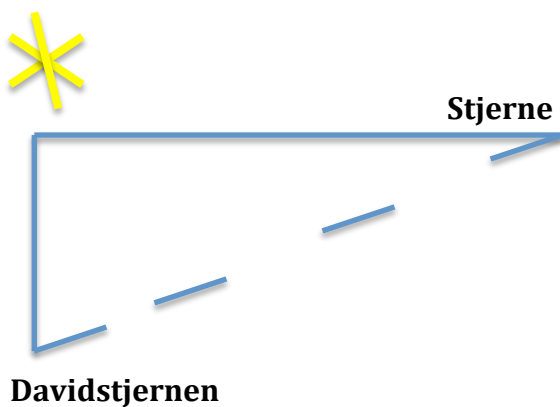
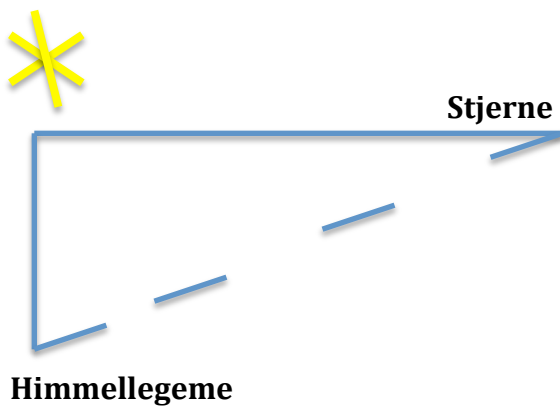
³² <https://snl.no/persepsjon>

³³ <https://snl.no/kunnskap>

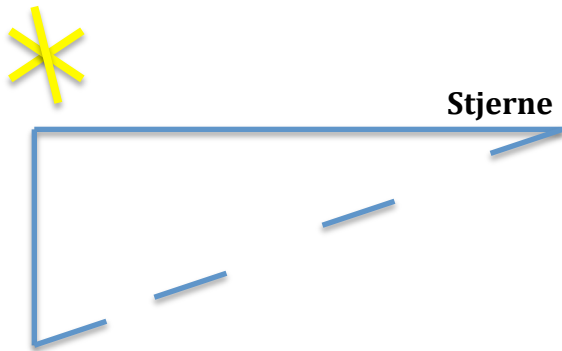
³⁴ <https://snl.no/kommunikasjon%2Fpsykologi>

Gripsrud forklarer det slik at "tegnet er det som står for noe annet".³⁵ Tegnet kan for eksempel være en tegning av tre streker som står på skrå over hverandre, og danner en stjerneformasjon. Objektet er hva dette tegnet kan være et symbol på, altså hva selve tegnet står for.

³⁵ Gripsrud, 2011. S 125

Juletrepynt (stjernen i toppen av treet)

I denne oppgaven vil et av tegnene være en modell av en vinge eller et bilde av en hvit vinge. Objektet vil da være vinge. Interpretanten kan være fugl, det kan være engel, for noen kan det være død. Det kan romme ulike fortolkninger og assosiasjoner basert på det kodefelleskapet mottakeren er en del av. Et annet eksempel kan være fargen hvit. Dersom tegnet er noe hvitt, er objektet fargen hvit, og interpretanten kan være: renhet. Den kan også være engel, død, sykdom, lege, snø, lys... Gripsrud sier i sin bok at de ulike assosiasjonene av en interpretant kan føre til at interpretanten som tegn kan bli kilden til en ny interpretant i en ny tegn trekant. Og slik kan det fortsette videre og videre. Denne runddansen kalles uendelig semiose. Denne modellen og ikke minst ideen om uendelig semiose gjør at det ikke er mulig å avgjøre hva som er tegnenes avsluttende eller definitive betydning.³⁶

Peirces deler inn i tegnene i tre typer. De inndeles etter hvilken type logisk tilknytning det er mellom selve tegnet og det tegnet står for.

1. **SYMBOLET:** Her er forbindelsen mellom tegnet og hva tegnet står for tilfeldig og tradisjonell. Dette er tegn hvor vi må ha lært en bestemt kode for å forstå betydningen av. Eksempler på dette vil være: logoer, trafikklys og verbalspråket etc.³⁷
2. **IKONISKE TEGN:** Dette er tegn som ligner eller ser ut som det de står for.

³⁶ Gripsrud, 2011. S 125

³⁷ Gripsrud, 2011. S 125

Med andre ord realistiske visuelle tegn, som for eksempel: et bilde av kongen, eller et ikonisk tegn for kongen.

3. INDEKSER/INDEKSIALSKE TEGN: Dette er tegn som peker frem mot det det betyr. Gripsrud viser til en årsak-virkning forhold mellom tegn og betydning. Et eksempel på slike tegn er symptomer. Snørr og hoste er indeksialistiske tegn på forskjølelse.

I en slik tegn inndeling vil Biebers englevinger bli kategorisert som et symbol. Vi må da ha kunnskap om vingens plass i kristendommen, som symbol i den kulturen han som mottaker kommer fra. Kultur blir et nøkkelord nå man skal forstå symboler, ettersom de krever en viss kodekjennskap. Mitt kulturutgangspunkt i denne oppgaven blir å tolke dette basert på: vestlig kristendom.

Mitt forskningsmateriale er helt og holdent video og filmopptak. Gripsrud viser at film og video kan være indeksialistiske tegn. Det avgjøres ut fra hvilken status vi gir slike opptak. Det er ikke sikkert at det er det riktige bildet man ser igjennom linsa. Det kan være mange faktorer som ikke dokumenteres og dermed blir fremstillingen av det som skjer foran kamera muligens ikke så korrekt eller virkelighetsnært som det det kan se ut som ved første øyekast.³⁸

Symboler og fortolkning av religiøse tegn

I boken "Kristne symboler" gir Ragnar Skottene sin definisjon på hva et symbol er. Han mener at vi kan se på et symbol er noe todelt. At et symbol består av to enkeltdeler som er sammenføyd til en, og at denne sammenføyelsen av disse delene gir en forståelse av hva symbolet er. På den ene siden har vi den konkrete delen. Selve symbolet, eller tegnet som Peirce velger å kalle det. På den andre siden, har vi betydningen av symbolet, meningsinnholdet. Et symbol kan inneha flere betydninger i seg, og på den måten kan symbolet forstås på flere måter.³⁹ Skottene viser til at mange religiøse

³⁸ Gripsrud, 2011. S 127

³⁹ Skottene, 2002. s 12og14

symboler ikke er veldig enkle å forstå. Derfor trenger man at symbolene forklares, altså settes i en sammenheng for at man skal kunne avkode de. Vi som mottakere må kunne kodene for kunne tolke og forstå innholdet.⁴⁰ Skottene og Gripsrud bruker her altså samme forklaringsmetodikk når det gjelder å tolke tegn. Som både Peirce og Skottene påpeker kan tegn og symboler inneha flere mulige betydninger, og kan forstås på flere måter. Peirces modell av tegnets bestandeler vil derfor være en fin illustrasjon å bruke når vi skal se hvordan Skottene ser på religiøse symboler.

Mottakerens erfaringer, kodefelleskap og konvensjoner blir avgjørende for hvordan man tolker det som står. Dette fører til at i denne avhandlingen er det min tolkning og min forståelse av symbolene som vil prege analysene og konklusjonen.

Bruken av religiøse symboler er nært knyttet til historien. Ikke bare fordi symbolene er formet og brukt av mennesker opp gjennom historien, men fordi den at man i den kristne tro mener at Gud har åpenbart seg i historien. Som Skotten skriver: "Symbolene målbærer ikke tidløse sannheter uavhengig av historien. De er synlige ting som kirken har tolket og anvendt som ledd i Guds åpenbaring i historien"⁴¹

Vi ser allerede koblingen mellom historie og symbol når vi leser om hvordan Jesus presenterer seg i det nye testamentet. ⁴²"Jeg er livets brød."⁴³ "Jeg er verdens lys."⁴⁴ "Jeg er den gode hyrde."⁴⁵"Jeg er det sanne vintre."⁴⁶ Jesus presenterer seg med velkjente og synlige gjenstander i naturen, nemlig brød, vann, lys, vintre... Han knytter seg også til velkjente forhold i den kulturen han var en del av: hyrde, herre, konge far. Samtidig forklarer han disse symbolene på en slik måte at de figurerer som redskaper for Guds åpenbaring for mennesken og Guds møte med mennesker i frelseshistorien. Skottene bruker eksempelet: "Jesus er det himmelske brødet som nærer mennsker i en ny livsrelasjon med Gud"⁴⁷ De religiøse symbolene og tegnene forteller oss altså om Guds ord, hans åpenbaring og handling i hans frelseshistorie med menneskene.⁴⁸

⁴⁰ Skottene, 2002. s 14

⁴¹ Skottene, 2002. s. 17

⁴² Skottene, 2002. s.17

⁴³ Joh 6:35

⁴⁴ Joh 8:12

⁴⁵ Joh 10:11

⁴⁶ Joh 15:1

⁴⁷ Skottene, 2002. s.18

ANALYSE

Presentasjon av materialet

Jeg har i dette analysearbeidet valgt å ta for meg Justin Biebers verdensturne fra 2012, "Believe". Jeg vil her gå igjennom konserten kronologisk, og se å på de symboler som blir brukt underveis og tolke dem hver for seg og i den sammenhengen de er plassert. Jeg vet at mottakerne til Bieber i størst grad er tenåringsjenter. Men på tross av at dette er et kodefelleskap, vil jeg se på de ulike persepsjonskodene vi kan finne innad i dette kodefelleskapet. Jeg tar utgangspunkt i at mottakerne, som meg, kjenner til kristne symboler i større eller mindre grad. Og dette vil være grunnlaget for mitt analysearbeid.

Hvis jeg skal plassere Justin Bieber i et paradigme, må det bli artist eller tenåringsidol. Det er mange syntagmer som kan brukes innenfor paradigme artist. Jeg velger allikevel ikke å gå nærmere inn på analysen av Bieber som tenåringsidol eller artist basert på det som ligger i den paradigmen, men basert på bruken av de religiøse symbolene som brukes i hans opptredener.

Bruken av de religiøse symbolene starter allerede før en eneste sang er spilt, eller Bieber har vist seg på scenen. Et digitalt rødt scenetepp med en med en klokke som teller ned til konsertstart er det første som møter publikum. På det såkalte sceneteppet er det en metallisk nøkkel, med en vinge på enden, og med bokstaven B risset inn på selve vingen.⁴⁹ Her presenteres vi for to religiøse symboler satt sammen til ett. Vi har vingen, som Bieber bruker ofte i sine opptredener, og vi har nøkkelen.⁵⁰

1.1 Nøkkelen i et symbolhistorisk perspektiv.

Nøkkelen er i kristen tradisjon apostelen Peters ikoniske kjennetegn⁵¹. Og vi finner dette ikoniske tegnet i utallige avbildninger og kirker som et tegn på apostelen Peter.

⁴⁸ Skottene, 2002. s.18 og 19

⁴⁹ <http://www.youtube.com/watch?v=tC55qRzBjv8>

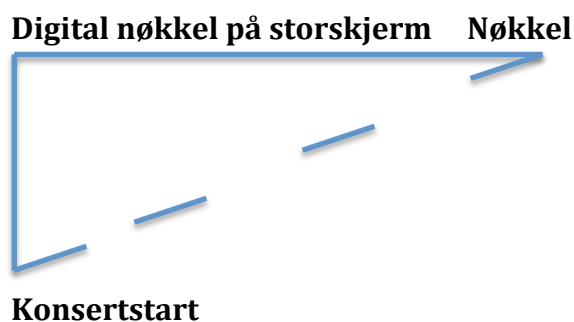
⁵⁰ <http://data2.whicdn.com/images/42713118/original.png>

⁵¹ https://snl.no/Apostelen_Peter

Jesus kaller i Matteusevangeliet Peter for klippen. Peter er den Jesus vil bygge sin kirke på og han lover ham "himmelrikets" nøkler. Peter får altså nøkkelmakten av Jesus. Videre står det at det Peter "binder" og "løser på jorden skal også være "bundet" og "løst" i himmelen.⁵² Dette betyr i praksis at Jesus gir Peter makt til å tilgi synder og at han besitter nøklene til himmelrikets port. Derav navnet sankt Peter og begrepet nøkkelmakt. Han er også grunnleggeren av den jordiske kirke.⁵³ Nøkkelen er av gull, og som Skottene skriver i sin bok er gullfargen er i kristendommen et symbol på bla: guddommelighet, og "på åndelig rikdom i Kristi gave til menneskene.⁵⁴

1.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av nøkkelsymbolikk.

Dersom vi nå setter inn nøkkelen i Peirces modell som jeg har presentert ovenfor, vil det kunne se slik ut:

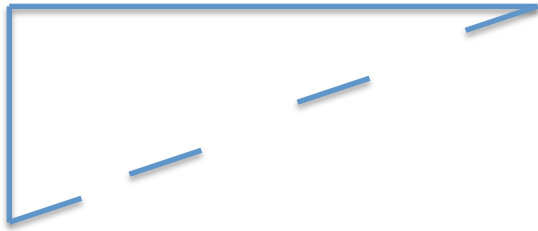
Her er det digitale bilde av nøkkelen tegnet. Objektet er nøkkel. Et verktøy som brukes når noe skal åpnes eller stenges. Interpretanten kan være åpningen av /starten på konserten. Spesielt om det ses i sammenheng med den digitale klokken som teller ned. Dette er en tolkning der mottakeren ikke har det religiøse i fokus. Her er det konserten, opplevelsen og musikken som styrer den persepsjonskoden man har. Har man derimot det religiøse i fokus i sin tolkning, kan det se slik ut.

⁵² Matt 16:18-19

⁵³ http://www.bibel.no/InnholdTilblivelse/Bibelens_innhold/Bibelsk-persongalleri/Peter

⁵⁴ Skottene, 2002. S.133

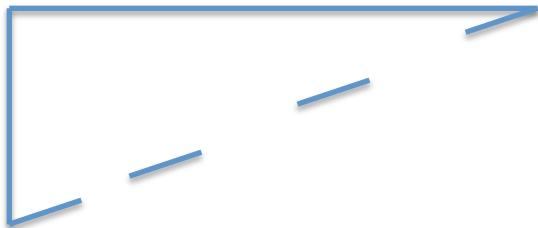
Digital nøkkel på storskjerm Nøkkel

"Himmelens nøkler"

Her er tegnet og objektet likt som i modellen ovenfor, men interpretanten har endret seg. Har man kjennskap til Biebers personlige tro og ikke minst til bibelkunnskap og symbolikk, vil begrepet "himmelens nøkler" være en interpretant. Spørsmålet blir det om hva himmelen vil bety. Er himmelen et symbol på selve konserten, eller er det det bibelske himmelrik?

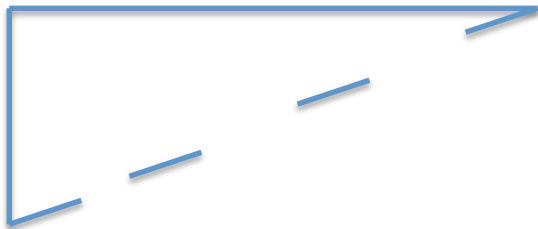
Digital nøkkel på storskjerm "Himmelens nøkler"

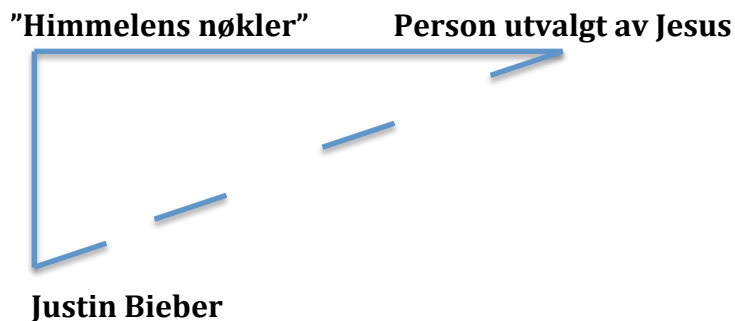
Apostelen Peter

Kjenner man til begrepet om "himmelrikets nøkler", er det stor sannsynlighet for at man kjenner til apostelen Peter, og hans rolle i kristendommens historie og hans betydning for Jesus. Drar vi dette enda lenger, vil det kunne se slik ut...

Digital nøkkel på storskjerm "Apostelen Peter"

Person utvalgt av Jesus

Nå har vi kun sett på selve nøkkelen uten å si noe om at nøkkelens endestykke er en vinge og bokstaven B er risset inn i vingen. Som nevnt har vingen mange betydninger, men med utgangspunkt i vingens symbol i Bibelen, er den et symbol på beskyttelse, som regel Guds beskyttelse.⁵⁵ Setter vi betydningen av nøkkelen og vingen sammen vil vi utfra et religiøst perspektiv få et symbol på en person utvalgt og beskyttet av Gud med en spesiell oppgave og ansvar. Når vi da ser at en B er risset inn i vingen på nøkkelen, kan det tolkes dithen at Justin Bieber er denne personen? Eller er det kun populærkulturelle virkemidler uten noen baktanke?

2.1 Rødfargen i et symbolhistorisk perspektiv.

Rødt ble i tidligere tider omtalt som den eneste liturgiske fargen. Den symboliserer også treenigheten, og kalles i følge J. Ursin treenighets-fargen. grunnen til dette er at rødfargen symboliserer guddommens tre personer : Gud, Sønn og Ånd, og det mest essensielle i kristendommen.⁵⁶ Med det menes: Guds kjærlighet, som gjorde at han sendte sin dønn til jorden, Kristi blod og Åndens ild. Rødfargen skal også minne oss om blodvitnene, de som gav sitt liv for evangeliet. Rødt sees på som kjørlighetsfargen. Dette er pga likheten til det kroppslige hjertets farge.⁵⁷

2.2. Semiotisk analyse av Biebers bruk av rødfargen

⁵⁵ <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/vinge>

⁵⁶ Ursin, 1975 s 217

⁵⁷ Ursin. 1975. s. 216-217

Rødfargen er ikke en farge som brukes mye i Biebers opptreden, men den er tydelig i starten før selve konserten starter. Det at bakgrunnen til nøkkelen er rød, understreker den makt som ligger i nøkkelbegrepet. At dette kan forstås som at Bieber innehar nøkkelmakten er en ting, men når da nøkkelen er på en bakgrunn av treenighetens farge, blir denne "makten" veldig forsterket.

Dersom rødfargen tolkes om kjærlighetens farge, gir denne sammenhengen mellom nøkkel og bakgrunn en klar indikasjon om at denne nøkkelmakten er gitt i kjærlighet.

3.1 Vingen og engelen i et symbolhistorisk perspektiv.

Vinger blir i kristen sammenheng som regel forbundet med engler. Skottene viser til i sin bok at englenes oppgave er å være sendebud mellom himmel og jord, mellom menneskene og Gud. De har en guddommelig oppgave. De skal formidle guddommelig åpenbaring, samt tilbe og lovprise Gud, og beskytte og ivareta menneskene på jorden. Vingene blir et symbol på at de innehar akkurat den oppgaven. De symboliserer også engelenes hurtighet og evne til å utføre Guds oppdrag overalt på hele jorden.⁵⁸

Det står også i Matteusevangleiet at englene har også en vesentlig oppgave når Jesus kommer tilbake til jorden på dommens dag.⁵⁹

Engel

Hvor de kom fra og når de dukket opp, vet vi ikke sikkert. Men vi vet at begrepet engel stammer fra det greske ordet *angeloi*⁶⁰ eller *angelos* *angelos* og at det betyr sendebud eller budbærer.

Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon beskriver engler som overnaturlige åndsvesen som fungerer som sendebud for Gud i de religionene hvor åpenbaring står sentralt.⁶¹ Det vil altså si, at vi finner engler både i kristendommen, jødedommen og Islam.

Hvordan definerer man hva en engel er? I følge Hans Biedermans symbolleksikon ble engelenene i starten sett på som en personifisering av Guds vilje. Senere ble de oppfattet

⁵⁸ Skottene, 2002. S. 61-62

⁵⁹ Matt16:27 og 24:31

⁶⁰ Biedermann, 1992. s.94

⁶¹ <https://snl.no/engel>

som medlemmer av den himmelske hær.⁶² Ragnar Skottene viser til at engler ofte viser seg som en mannlig skikkelse uten vinger. Uavhengig av om de er fremstilt med vinger eller i, de fritt bevege seg i luften. Det er for så vidt relativt likegyldig om englene har vinger eller ei. Det er englenes gudommelige tjeneste som er det vesentlige her. Deres oppgaver er å formidle Guds åpenbaring til menneskene, de skal lovprise Gud i himmelen og de skal hjelpe og beskytte menneskene⁶³. I brevet til Hebreerne står det: "Er ikke alle englene ånder i Guds tjeneste, som sendes ut for å hjelpe dem som skal arve frelsen"⁶⁴ Hege Kristin Arnesen beskriver i sin masteravhandling engler på følgende vis: "Englene er for mange et uttrykk for en guddommelig kjærlighet og en beskyttende makt i tilværelsen."⁶⁵

I Bibelen hører vi om tre typer engler: serafene, kjerubene og erkeenglene. Serafene er de englene som er nærmest Gud. De har som oppgave å lovprise han. Kjerubenes oppgave er å vokte Guds hellighet og herlighet. De oppholder seg også ved Guds trone. De beskrives som vingede vesener med både menneskelige og dyriske trekk.⁶⁶ Kjerubene var blant annet de som ble satt til å vokte inngangen til Edens hage etter syndefallet og bortvisningen av Adam og Eva.⁶⁷ "Han drev mennesket ut, og øst for Edens hage satte han kjerubene og det flammende sverdet som svinges uten stans. De skulle vokte veien til livets tre."⁶⁸ Så har vi erkeenglene. Erkeenglene er de som står menneskeheten nærmest, og det er de som kommuniserer med menneskenes verden, og er forbindelsen mellom Gud og menneskeheten. De er syv i tallet omkranser den himmelske tronen, men vi kjenner kun navnet på to. Nemlig budbæreren Gabriel og Mikael, himmelens hærfører.⁶⁹ Engler slik vi kjenner til dem, er altså vesener som sendes ut på oppdrag fra Gud, som på en eller annen måte skal hjelpe mennesker til å finne frelsen. De kan opptre både i engleskikkelse, men også i menneskeskikkelse. I Hebreerbrevet står det: "Glem ikke å være gjestfrie, for på den måten har noen hatt engler som gjester, uten å vite det."⁷⁰

⁶² Biedermann, 1992. s.94

⁶³ Skottene, 2002. S.61

⁶⁴ Hebr 1, 14

⁶⁵ Arnesen, 2007. s 11

⁶⁶ Arnesen, 2007. s 11

⁶⁷ 1. Mos 3:24

⁶⁸ 1. Mos 3, 24

⁶⁹ Arnesen, ,2007. s 11

⁷⁰ Hebr 13,2

Som regel kalles englene for Guds sendebud. De kan komme med både gode og dårlige beskjeder. Men de er ikke bare budbærere i den forstand at de kommer med en beskjed. Vi ser i Bibelen, at en engelenes oppgaver er mange. De er sendebud, skytsengler, "gjennomførere", vaktmenn etc.⁷¹ Et av de mest velkjente eksemplene på at engler er sendebud finner vi i Lukasevangeliet, når Maria får besøk av den allerede nevnte erkeengelen Gabriel som forteller at hun skal føde Gud sønn.⁷²

...Men da Elisabet var i sjette måned, ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea som het Nasaret, til en jomfru som var lovet bort til Josef, en mann av Davids ætt. Jomfruens navn var Maria. Engelen kom inn til henne og sa: «Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg!» Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg over hva denne hilsenen skulle bety. Men engelen sa til henne:

«Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud.»⁷³

Guds engler skal også beskytte, og vi kan se at de flere steder i Bibelen fungerer som skyttsengler og beskyttere. Det ser vi blant annet i Bibelens siste bok, Johannes åpenbaring. Hvor englene beskytter de syv menighetene.⁷⁴ Englene fungerer også som skytsengler for menneskene, og har som oppgave å sørge for at menneskene er trygge. Dette finner vi flere eksempler på i det nye testamentet. I Matteus 18:10 står det: "Pass dere for å se med forakt på en eneste av disse små! For jeg sier dere: Deres engler i himmelen ser alltid min himmelske Fars åsyn."⁷⁵ I salmenes bok ser vi at Gud har gitt konkret ordre om at englene skal bevare hans folk, og sørge for at de alltid er trygge. "For han skal gi sine engler befaling om å bevare deg på alle dine veier. De skal bære deg på hendene, så du ikke støter foten mot noen stein."⁷⁶ "Herrens engel slår leir til vern om dem som frykter Herren, og frir dem ut av fare."⁷⁷

⁷¹ <http://www.bibleinfo.com/no/topics/engler>

⁷² Luk 1, 26:38

⁷³ Luk 1: 26-30

⁷⁴ Åp kap 2 og 3

⁷⁵ Matt 18:10

⁷⁶ Sal 91, 11:12

⁷⁷ Sal 34,8

Som nevnt tidligere kan også engler være "gjennomførere". Med det mener jeg at englene faktisk gjennomfører det som er Guds vilje på jorden. I Salmene 103:20-21 står det: "Lov Herren, dere hans engler, dere sterke helter, som gjør det han sier, så snart dere hører hans røst. Lov Herren, alle hans hærskarer, dere hans tjenere, som gjør det han vil!"⁷⁸ Det er også engler som ødelegger Sodomma og Gomorra.⁷⁹ Og det er en engel som går foran og leder israellittene inn i det lovede etter at Aron har bygget gullkalven.⁸⁰

Når vi leter etter engler i det nye testamentet, ser vi at det veldig ofte er engler tilstede når det er store ting som skjer i Jesu liv. Engelen kom som nevnt når Maria fikk vite at hun var gravid, men de var også tilstede da Jesus ble født. Hyrdene på marken får kongebudskapet av en engel.⁸¹ Det er en engel som velter Jesu gravsten til side 2. Påskedag, og som forteller kvinnene om Jesu oppstandelse.⁸² Men det er ikke bare menneskene som får hjelp av engler. Matteus skriver i sitt evangeliet, at Jesus blir tjent av engler etter at han blitt fristet av Satan i ørkenen. "Da forlot djevelen ham, og se, engler kom og tjente ham."⁸³

I det store og det hele er vår oppfattelse av engler at dette er gode vesener sendt fra Gud, og i de fleste tilfeller er det også det. Men bibelen forteller også om onde/ falne engler. I Bibelen får vi forklaringen på hvordan noen engler ble onde. I utgangspunktet var alle gode, men i åpenbaringen får vi se at noen valgte å gjøre opprør mot Gud, og dermed forvist til jorden.⁸⁴ "Den store drake ble styrtet, den gamle slange, han som kalles djevelen og Satan og som forfører hele verden; han ble kastet ned på jorden og hans engler med ham."⁸⁵ De onde englene motarbeider de gode menneskene, men det står også at at på dommens dag vil det gode seire over det onde, og Satan og hans engelhoer vil bli sendt til den evige ild.⁸⁶ Siden hvitfargen ofte opptrer sammen med engler, som et

⁷⁸ Sal 103,20:21

⁷⁹ 1. Mos 19, 1:28

⁸⁰ 2. Mos 32, 34

⁸¹ Luk 2, 8:14

⁸² Matt 28,1:7

⁸³ Matt 4,11

⁸⁴ <http://www.bibleinfo.com/no/topics/engler>

⁸⁵ Åp 12,9

⁸⁶ <http://www.bibleinfo.com/no/topics/engler>

tegn på renhet og gudommelighet, opptrer ofte svartfargen sammen med bilde av det onde, Satan og de falne englene.⁸⁷

Som nevnt opptrer engler i flere religioner, og i kristendommen beskrives de som Guds sendebud. Arnesen viser i sin masteravhandling til at engler oppleves ikke kun som Guds sendebud i dagens samfunn. Engler opptrer fortsatt i en religiøs forestilling, men kan også studeres ut fra en folkelig forestilling. Ideen om engler er med andre ord en tro som både religiøse og ikke religiøse deler. Selv om innholdet i troen er forskjellig, er faktumet at de tror på engler felles. Med innhold menes bla: tanker og ideer om hvordan engler ser ut, hvilke oppgaver og funksjoner de har, og ikke minst hvordan de oppleves.⁸⁸ Engler kan symboliseres med: flammende sverd, septre, kar fylt med røkelse, musikkinstrumenter (særlig trompeter) og liljer.⁸⁹

Vinge

Vingen som symbol har i følge det store danske leksikon to verdener. Den tilhører den konkrete verden, dvs fugle- og insektvinger, fly-vinger etc. Og vi finner den i den magisk-symbolske verdenen. Da i form av engle- og gudevinger. Vinger kan være et symbol på: fart, oppstigning, frihet, sublimering og inspirasjon.⁹⁰ I tidlige kulturer var vinger et tegn på at man var opphøyet over menneskene og hørte til i den himmelske verden. Men det var ikke bare de kristne englene dette gjaldt. Dette gjaldt også feer, demoner og genier. Biederman skriver i sitt leksikon at meningen med disse fjøervingene var ikke å symbolisere at disse vesenene kunne fysisk skulle kunne fly, men at deres kroppslighet på en måte ble opphevet på bakgrunn av de overjordiske evnene man hadde.⁹¹

I Bibelen, og særlig i det gamle testamentet finner vi eksempler på at vinger kan være et symbol på beskyttelse, og da ofte Guds beskyttelse.⁹² I salme 57.2: "Vær meg nådig, Gud, vær meg nådig. For jeg søker tilflukt hos deg. I skyggen av dine vinger søker jeg ly til

⁸⁷ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsyb.htm>

⁸⁸ Arnesen, 2007. s 13

⁸⁹ <http://www.holismen.dk/Symboler/symbolleksikon.htm>

⁹⁰ <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/vinge>

⁹¹ Biedermann, 1992. s.433

⁹² <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/vinge>

fares er over.”⁹³ Jesus bruker bildet av en høne som samler sine kyllinger under sine vinger i Lukas 13:34.⁹⁴ Også evangelist symbolene er bevingede skikkelser. Matteus er symbolisert ved et menneske med vinger, Markus som en bevinget løve, Lukas som en okse med vinger, og ørnen symboliserer evangelisten Johannes. Det skal være sagt at evangelist symbolet til Matteus ofte blir misforstått og sett på som en engel. Det er det ikke. Vesenet med menneskeansikt skulle være et tegn på Jesu menneskelige slekt. Og siden Matteusevangliet begynner med å greie ut om Jesu jordiske slektstre, fikk han dette evanelistsymbolet.⁹⁵

I overført betydning kan vingen være et symbol på: å strebe etter noe, ny energi og dristighet. Mange ordtak som omhandler dristighet og selvstendighet bruker ordet vinger: “ slå vingene ut”, “få luft under vingene”, “prøve vingene”, “spre vingene”, “historisk vingesus”, “et bredt vingspenn”...⁹⁶ Dette er mer allmenne konnotasjoner som vi ikke begrenses til det kristne kodefelleskapet, men som også finnes der.

Får du med hele engelen med vinger, er dette et symbol på kommunikasjon mellom Gud og menneskene.⁹⁷ Et sendebud fra Gud, og et vesen med en spesiell oppgave fra Gud.⁹⁸ I denne oppgaven blir vingen vurdert og analysert utfra en vestlig kultur hvor kristne symboler fortsatt er godt kjent. Og jeg velger dermed og se bort fra andre kulturers konnotasjoner.

3.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av vinger

Vingen er et symbol vi finner i de fleste kulturer, eller såkalte kodefelleskap. Samme symbol kan ha ulik betydning og ulik symbolverdi ut fra hvilket kodefelleskap du tilhører.⁹⁹ Alene kan tegnet vinger forbindes med så mangt. Det kan gi tilknytninger til fugler, til engler, til fjær, til fly. Det samme kan også hvitfargen. Alene kan den gi oss en inntrykk av renhet, snø, naturlig, lys, en ny start, død, spøkelses. Persepsjonskoden, altsåoppfattelseskoden vi bruker gir oss en ide om hva dette kan dreie seg om. Det er

⁹³ Sal 57:2

⁹⁴ Luk 13:34.

⁹⁵ Ursin,1975. s 120-121

⁹⁶ <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/vinge>

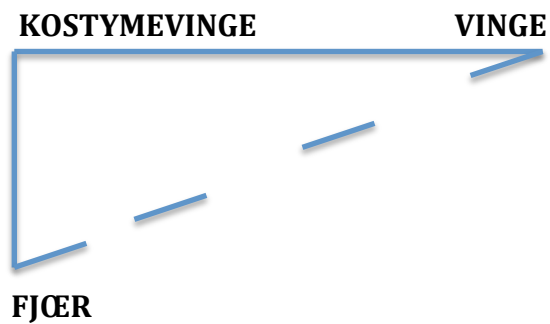
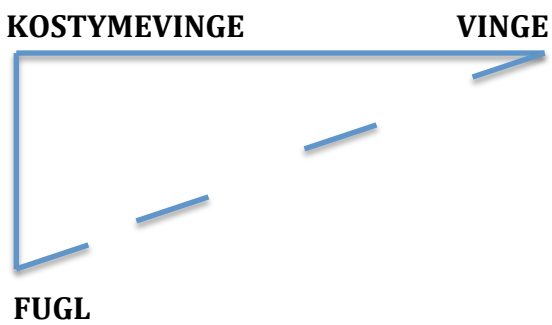
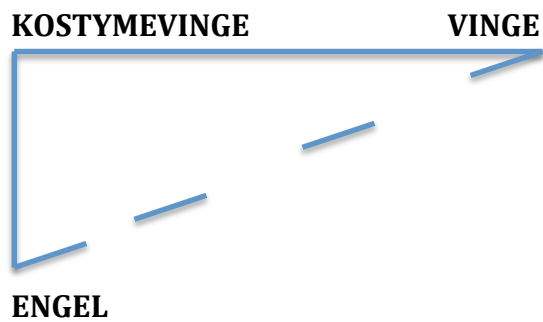
⁹⁷ <http://www.bd.kirken.no/agder/kassen/symboler.pdf>

⁹⁸ <http://areopagos.no/ressurser/fagartikler/hegle/engler>

⁹⁹ <http://ndla.no/nb/node/21947>

viktig å huske på at denne persepsjonskoden ikke er felles for alle mennesker. Her vil kultur spille en viktig rolle i tolkningen av tegnet.¹⁰⁰

Setter vi kostymevingen inn i Peirces tegnmodell kan det for eksempel se slik ut basert på hvilken persepsjonskode man har:

¹⁰⁰ Gripsrud, 2011. S 118

Vinge 1

To minutter ut i konserteten har Justin Bieber fortsatt ikke vist seg på scenen, og noe musikalsk nummer er enda ikke fremført før vi presenteres for det religiøse symbolet Bieber benytter seg mest av, nemlig vinger.

Et hvitt lys settes på sceneveggen og man ser skyggen til det som antas å være Justin Bieber. Plutselig får personen vinger og flyr/ faller ut i det hvite lyset.¹⁰¹ Samtidig blir det igjen blir mørkt både i salen og på scenen, og det eksploderer i pyroteknikk rundt på scenen. Det er helt mørkt, men man ser i korte lysglimt denne flygende skikkelsen "krøesje" ulike steder i konsertarenaen. Hver gang man ser en slik "krøesj" eksploderer det i pyroteknikk på samme sted. Til slutt ser det ut som om den flygende skikkelsen lander/ faller omtåket ned på scenen. Eksplosjonene avtar og to vegger seg på scenen åpner seg, og en hvitkledd Justin Bieber med gullhansker og sølvvinger kommer svevende frem. Vingene er laget av pianoklaviatur, høyttalere, elektriske gitarer og cymbaler som bukter seg sammen og danner vingeformen¹⁰². Han har også vinger på skoene.

I åpningssekvensens del 1, altså før Bieber ankommer scenen, er det vingene som for meg blir den religiøse artefakten. Både alene men også som en del av den flygende skikkelsen. I denne sammenhengen vil den flygende skikkelsen kunne gi to om ikke flere svært forskjellige tolkningsbilder ut fra hvilket kodefelleskap man hører til. Selv om man tolker man skikkelsen utfra "religionskoden" kan man sitte igjen med ulik oppfattelse av tegnene, basert på hvilke erfaringer man har, hvilken bibelkunnskap man besitter, hvilken aldersgruppe man tilhører etc.

Den mørke skikkelsen som opptrer på skjermen før Bieber kommer inn, kan denne tolkes både som en god engel og som en fallen engel.

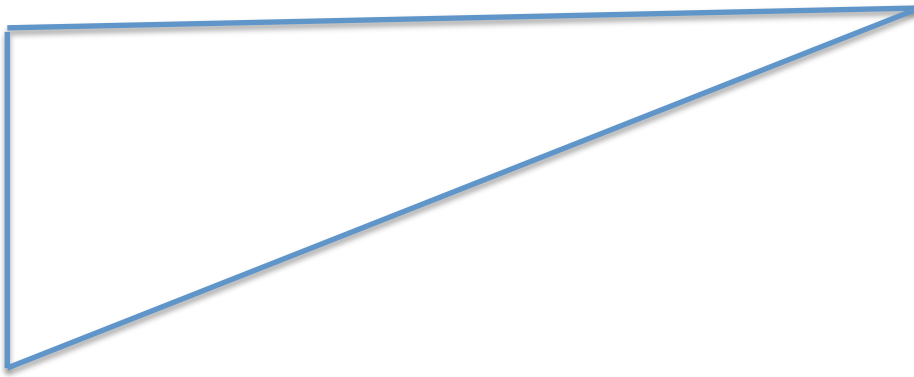
Tar vi i bruk Peirces modell vil intepretanten og forståelsen av tegnet bli ganske ulik kun pga fargen på skikkelsen.

¹⁰¹ <http://data3.whicdn.com/images/86590921/large.jpg>

¹⁰² <http://m24digital.com/wp-content/uploads/2012/10/bieber-de-angel-2-1.jpg>

Mørk skygge av menneskeskikkelse med vinge

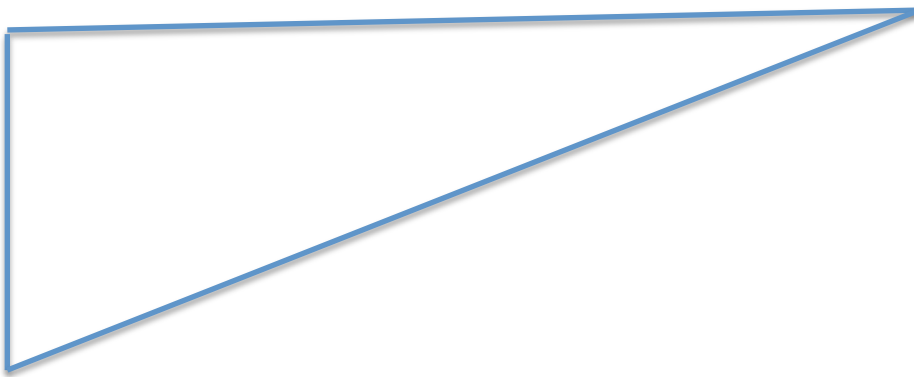
Flygende vesen

Engel

Mørks skygge av menneskeskikkelse med vinge

Flygende vesen

Fallen engel = Satan

Man kan tolke det dithen at det kun er en skygge, og at skikkelsen flyr inn i lyset, uten at det mørke er av noen som helst betydning. At årsaken til at vi opplever denne skyggen som mørk, rett og slett er fordi vi bivåner det hele bakfra, og dermed får lyset midt i mot. Dette kan gi oss et inntrykk av hvordan det er for Bieber når han skal entre scenen. Etersom vi bivåner alt bakfra, akkurat som vi står bak scenen, lyset treffer oss i øynene, og vi går ut i scenelyset. Siden Bieber selv ankommer med vinger flygende ut etter at skikkelsen på skjermen har landet på scenen kan dette fort bli en tolkning uavhengig om man besitter kunnskap om religiøse symboler eller ei.

I en annen tolkning sett fra et mer religiøst perspektiv, kan dette oppfattes som et bilde på englene som ble forvist til jorden fordi de gjorde opprør mot Gud. Snublingen, krøesjlandingene, og eksplosjonene i pyroteknikk på scenen er tegn som underbygger

denne tolkningen når de står i sammenheng. Hadde denne flygende skikkelsen stått som et tegn alene, og vi kun hadde sett at den fløy ut og, for så å se at Bieber ankommer hvitkledd og med englevinger, kunne oppfatningen og tolkningen vært en ganske annen. Her er det tydelig at det er sammenhengen kodene står i som blir avgjørende for tolkningen.

Så kommer spørsmålet, skal denne mørke skikkelsen forestille Bieber? Og i så tilfelle, hva er grunnen til at han går fra å være mørk, snublende og akkompagnert av eksplosjoner, til å komme svevende inn, lydløst, hvitkledd og andektig? Skal dette være et bilde på en fallen engel som er tatt til nåde? En synder som har motatt frelsen? Eller er den mørke skikkelsen kun et bilde på det bakenforliggende onde, og som igjen skal være et verktøy for å understreke helligheten og renheten til Bieber, eller er det hele et tegn på at man må vende om? Utfra den generelle "religionskoden" vil denne flygende hvitkledd skikkelsen vise til Guds engler. Og englene er sendt til jorden som et sendebud fra Gud, med en spesiell oppgave. I denne situasjonen, basert på de tegnene vi ser i det Justin Bieber inntar scenen vil vi kunne tolke han som et slikt sendebud. En som er utvalgt av Gud.

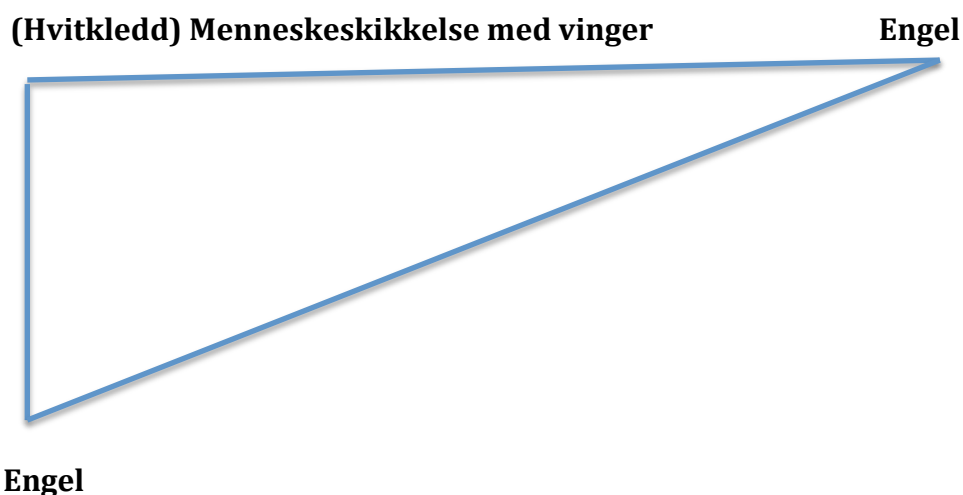
Dersom vi tar utgangspunkt i denne mer generelle "religionskoden" og ser på konserten som en helhet, vil sekvensen med den mørke, flygende skikkelsen helt i starten kunne sees på som et mulig kodebrudd. Fargen på vingene og den flygende skikkelsen vi ser på skjermen før Justin Bieber viser seg skiller seg klart fra andre tegn som brukes i resten av konserten. Dette gjelder både dersom vi ser tegnet enkeltvis, for seg selv, og sett i den store sammenhengen sammen med de andre tegnene som vi blir presentert for i løpet av konserten.

Gjennom hele konserten opererer Bieber med hvite vinger, hvitkledd "engleskikkelser". Med andre ord konvensjonelle tegn på engler, renhet etc. Svarte/ mørke engleskikkelser er ikke det vi forventer, og svartfargen settes sjelden i sammenheng med ideen om engler. I tillegg ser vi at i denne åpningssekvensen er vingene og den flygende skikkelsen en svart skygge mot det hvite lyset. Kroppspråket er famlende og bevegelsene uklare og virker ikke koreografert, dessuten virker skikkelsen sammenkrøket og innadvendt. Dette er stikk i strid med hvordan en selvsikker og

utadventt Bieber viser seg ellers i konserten, hvor den minste bevegelse virker planlagt og koreografert. Igjen kommer spørsmålet, skal den mørke skyggen forestille Bieber, eller møter vi ikke han før han fysisk kommer inn på scenen? For meg fremstår dette som et kodebrudd dersom vi ser på konserten som helhet. Det er ingen klar logikk i hvorfor denne mørke skikkelsen skal ha sin plass i sammenhengen. Skal den som nevnt skal underbygge og fremme renheten og helligheten. Eller skal det visere med å stille Bieber i et tvetydig lys? Vis oss som mottakere at det er motstridende krefter i han?

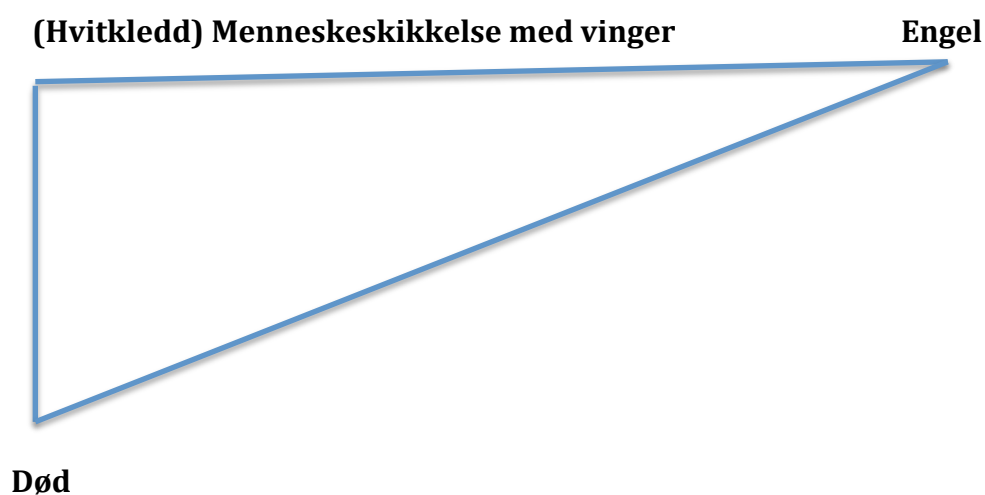
Vinge 2

Som nevnt tidligere er hvitkledd menneske i følge åpenbaringen et tegn på de frelste mennesker. Når Bieber da inntar scenen hvitkledd, sender det ut et signal om at han er i denne kategorien. Men, ikke bare det: han kommer svevende inn gjennom luften, med vinger på ryggen. Det er vanskelig å tolke disse tegnene som noe annet enn at Bieber er eller skal forestille en engel. Dersom vi ser bort fra hvitfargen, sitter vi igjen med en mann med vinger. Sett i et symbolhistorisk perspektiv er det ikke mange andre konnotasjoner på hva en menneskeskikkelse med vinger er. Hvitfargen på klærne hans underbygger forståelsen vår, men jeg mener at de ikke blir avgjørende for hvordan vi tolker menneskeskikkelsen med vinger. Som nevnt tidligere er engel en såpass allmenn konnotasjon, at den ikke påvirkes nevneverdig av hvilket kodefelleskap mottakeren tilhører. Det kommer tydelig frem dersom vi igjen bruker Peirces modell for tegnets bestanddeler.

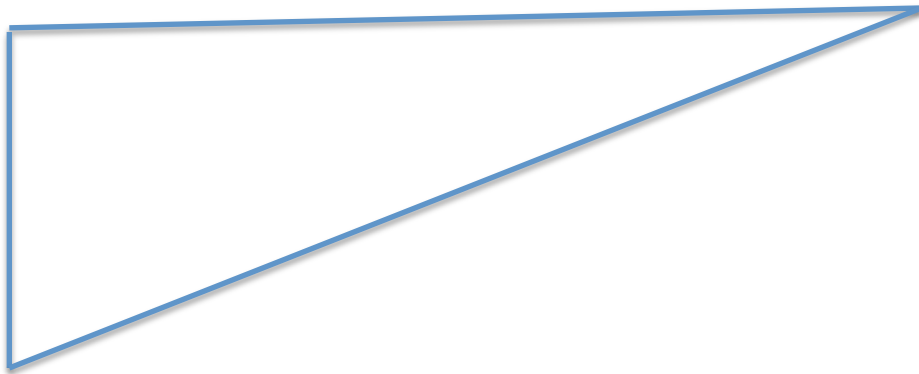
Vi som mennesker er i historiske fortolkere av tegn, og tolkninger av tegn endrer seg hele tiden. Siden jeg selv synes det var vanskelig å finne flere tolkninger av dette tegnet, valgte jeg som et ekseperiment å google jeg " hvitkledde menneskeskikkelser med vinger" og "hvitkledde skikkelser med vinger". Dette for å se om disse utsagnene opptrådte i sammenhenger som ikke var relatert til engler. Om det kunne gi noen ide på andre tolkninger. Det eneste som kom opp og som ikke var direkte relatert til engler, var historien om Sankta Lucia, og teksten på Luciasangen.

Jeg velger derfor å påstå at de fleste i samme mottakergruppe som meg pr nå vil tolke en hvitkledd skikkelse med vinger som en engel. Jeg mener at dette vil være en allmenn tolkning i et vestlig kodefelleskap, uavhengig om man har god kjennskap til den religiøse symbolikken eller ei, hvilken aldersgruppe man tilhører eller kjønn. Selvfølgelig kan forståelsen av hvordan en engel er/ hva en engel representerer er variere basert på kodefelleskap. Det vil vi også se i modellen under, men forskjellene vil uansett ikke bli totalt sprikende slik som en semiose kan bli. Dessuten er det viktig å minne om at dersom vi ser denne på tolkningen av denne modellen over tid, er det stor sansynlighet for at dette vil endres. Her kom strømninger i samfunnet innenfor både litteratur, oppfatninger, tv-program etc være med på å endre tolkningsforståelsen vår.

(Hvitkledd) Menneskeskikkelse med vinger

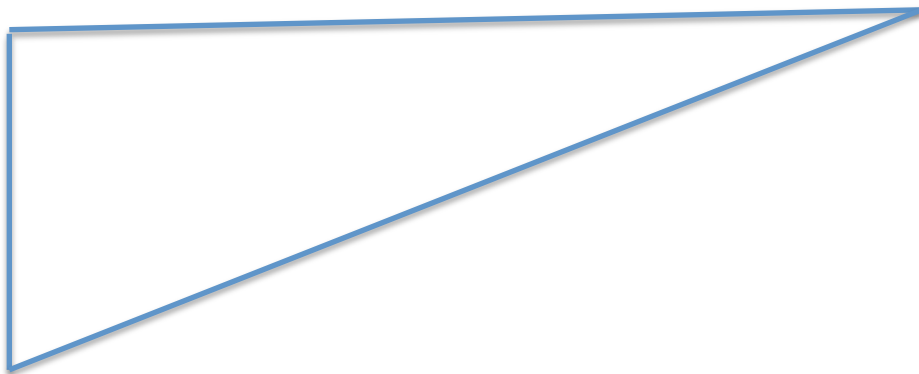
Engel

Beskyttelse

(Hvitkledd) Menneskeskikkelse med vinger

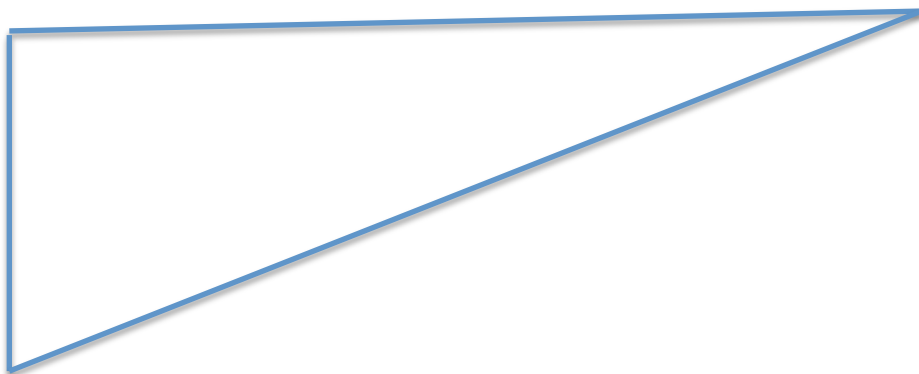
Engel

Gudommelighet

(Hvitkledd) Menneskeskikkelse med vinger

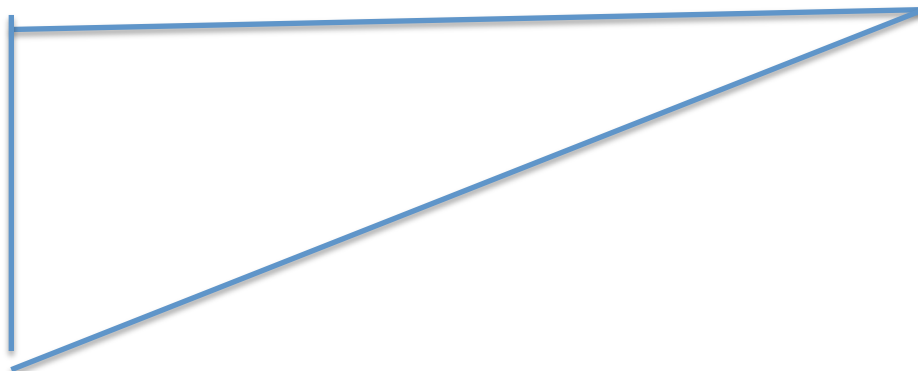
Engel

Overnaturlig åndsvesen

(Hvitkledd) Menneskeskikkelse med vinger

**Evangelistsymbolet til
Matteus**

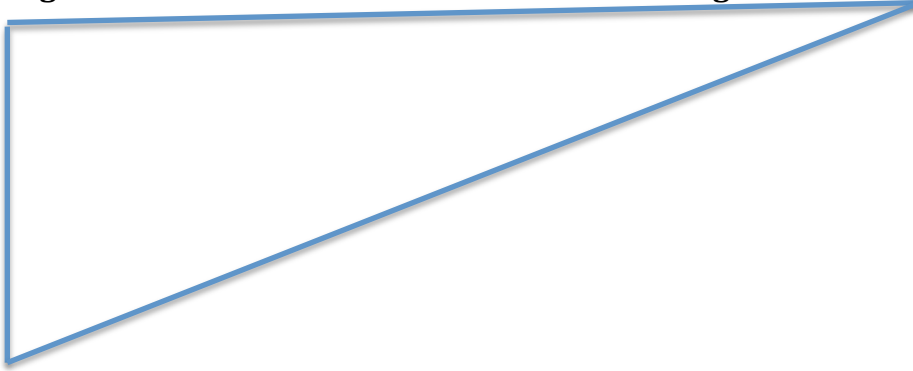

Overnaturlig åndsvesen

I følge kristendommen var engler skikkelser sendt fra Gud, for bla å hjelpe mennesker til frelse. Basert på det som står i bibelen, har fremgangsmåtene for å hjelpe mennesker til frelse vært mange og varierte. Etersom min analyse er basert på et vestlig kristent perspektiv, er det dette kodefelleskapet jeg tar utgangspunkt i, i min tolkning. Hvis Bieber tolkes som en engleskikkelse i denne entresituasjonen, kan det og tolkes dithen at musikken skal fungere som et "guddommelig verktøy" som Bieber skal bruke for å løse den oppgaven han er satt til. En av årsakene til denne tolkningen, er utformingen av de enorme metallvingene Bieber har på seg når han entrer scenen første gang. Vingene er som nevnt satt sammen av diverse musikkutstyr. Det er klaviatur, høyttalere, elektriske gitarer og cymbaler. Setter vi dette inn i Peirces tegnmodell, ser vi at interpretanten kan bli svært ulik selv om man befinner seg innenfor samme kodefelleskap der kjennskapet til kristne symboler og det kristne budskap er godt kjent. Dette fordi det finnes også flere allmenne oppfatninger som ikke er religiøst betinget, men som allikevel pga sin allmenne konnotasjon vil være like gjenkjenbart for mennesker i dette kodefelleskapet, som for de utenfor.

Vinger av musikkinstrumenter

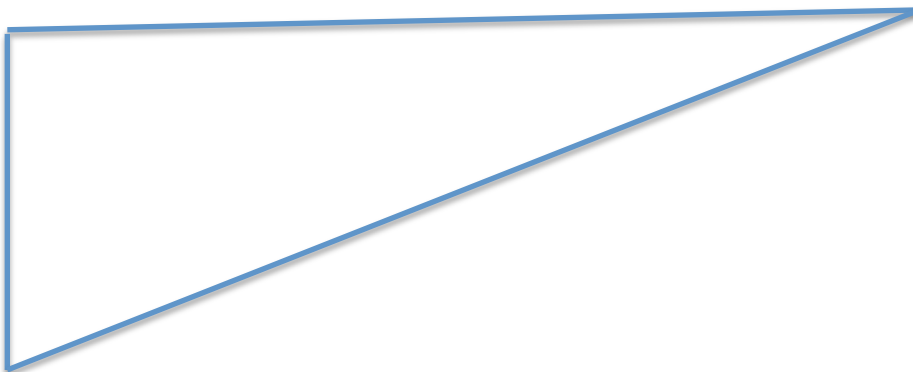
Vinger av musikkinstrumenter

Gudevinger

Vinger av musikkinstrumenter

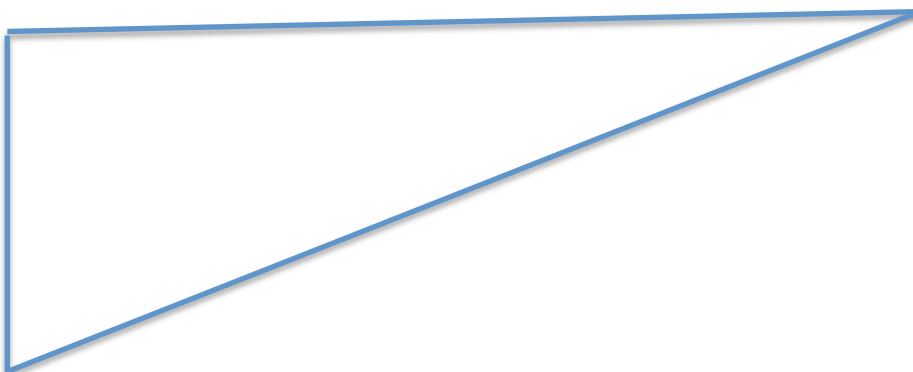
Vinger av musikkinstrumenter

Religiøs musikk

Vinger av musikkinstrumenter

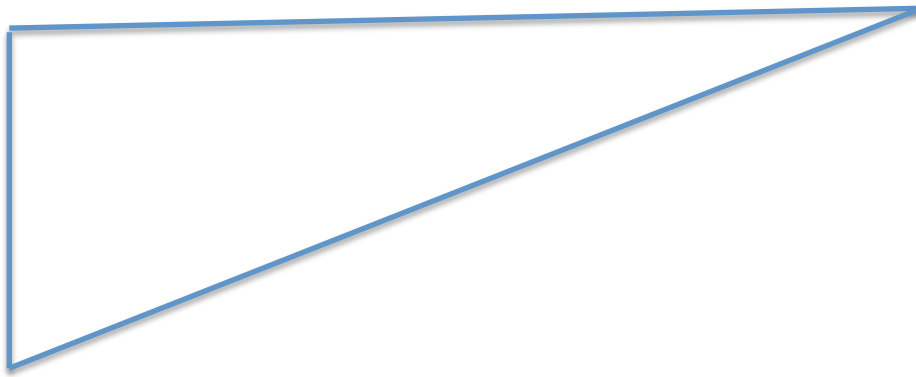
Vinger av musikkinstrumenter

Ordtaket: på sangens vinger

Vinger av musikkinstrumenter

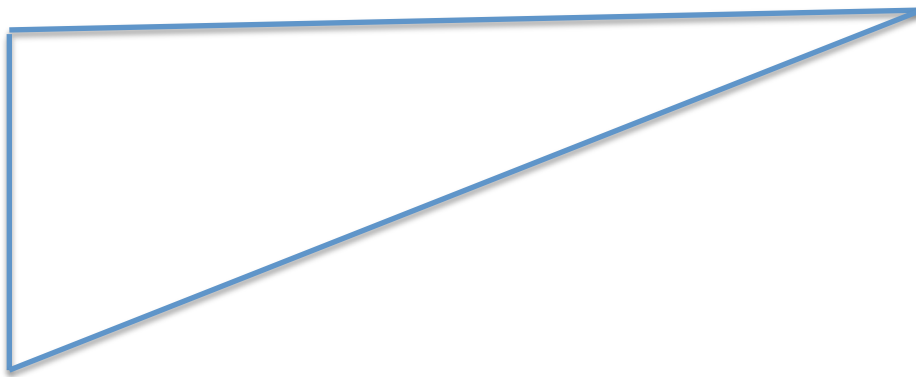
Vinger av musikkinstrumenter

Englesang

Vinger av musikkinstrumenter

Vinger av musikkinstrumenter

Kunstinstallasjon

I Bibelen står det flere steder om hvordan musikk brukes til å formidle Guds ord til menneskene.

I salmenes bok kap 150 står det :

Halleluja! Lovsyng Gud i hans helligdom! Lov ham i hans mektige hvelving.
Lov ham for hans storverk. Lov ham for hans store velde. Lov ham med gjallende horn. Lov ham med harpe og lyre. Lov ham med trommer og dans. Lov ham med strengespill og fløyte. Lov ham til tonende symbaler. Lov ham med rungende symbaler! Alt som har ånde, skal love Herren. Halleluja!¹⁰³

¹⁰³ Sal 150

I 2.krønikerbok får vi høre om hvordan Gud takkes og hylles gjennom sang og musikk etter at paktikisten er på plass i Salomos tempel.

På samme tid stemte trompetblåserne og sangerne unisont i for å takke og love Herren til lyden av trompeter, symbaler og andre musikkinstrumenter.

De lovet Herren: «For han er god, evig varer hans miskunn.»

Da ble tempelet, Herrens hus, fylt av en sky.

Prestene kunne ikke stå og gjøre tjeneste på grunn av skyen; for Herrens herlighet fylte Guds hus¹⁰⁴

Detaljene på vingene gir meg en oppfatning om at dette tegnet henspeiler på budskapet i disse bibelversene, og at han vil si noe til sitt publikum allerede før han har sunget en eneste tone. Dessuten er musikkinstrumenter et av symbolene som nevnt faktisk brukes om engler.¹⁰⁵ Konsertturneen har fått navnet "Believe". Setter vi det i sammenheng med hva vi ser, vil det også underbygge de ulike konnotasjonene disse tegnene gir.

Vi kan også se på instrumentvingene til Bieber som et kodebrudd. Ja, det er vinger, et tegn han bruker mye, men utformingen skiller seg ut. Som nevnt er kodebrudd endringer i et forventet handlingsmønster eller at enkelttegn som ikke er vanlige eller forventede forekommer i en gitt genre. Ofte er slike kodebrudd et blikkfang og vi forbauses over dem. Basert på denne definisjonen av kodebrudd vil jeg påstå at instrumentvingene er akkurat det. Ikke nok med at den metalliske, industrielle, og moderne looken på vingene bryter med det visuelle vingetegnet han presenterer gjennom resten av sin konsert. Men bryter også med de konvensjonene som gjelder for vinger i vårt vestlige kodefelleskap. I de aller fleste sammenhenger hvor Bieber bruker vinger i en eller annen form, er dette en myk, flagrende variant. Som oftest i fargen hvit. Dette er i tråd med de konvensjonen eller de reglene vi forbinder med innholdet vinge/engel.

Justin Bieber inntar scenen som nevnt flygende, dvs svevende. Han rører ikke på en eneste kroppsdelt før han står med begge føttene godt plantet på scenen. I det han lander, blir han "løst" fra vingene og sangen "All around the world" starter. På

¹⁰⁴2.Krøn 5:13-14

¹⁰⁵ <http://www.holismen.dk/Symboler/symbolleksikon.htm>

skoenehar Bieber fortsatt vinger, hvilket han beholder gjennom hele konserten. Også når han bytter sko. Samtlige har vinger på. De store metallvingene ser vi ikke mer til i løpet av konserten. Hele sekvensen kan tolkes dithen at han kommer som en engel fra oven med en oppgave. Og når han løses fra disse store vingene mens "All around the world" spilles får man en følelse av at hans oppgave strekker seg over hele verden. De store vingene trenger han ikke her, men de små på skoene¹⁰⁶ blir en slags påminnelse om hvem han er og hva han er satt til å gjøre her.

Ser vi den samme sekvensen utfra " kristne tenåringer" vil disse vingene og denne svevende skikkelsen som kaster seg ut i det store intet også kunne være et bilde på løsrivelse. Å slippe seg løs fra regler og samfunnets forventninger, få luft under vingene, ha troen på seg selv. Den flygende skikkelsen vil fungere som en inspirasjon til å bli mer selvstendig, stole på seg selv, sin egen tro etc.

Ser vi på teksten til "All around the world", virker den ved første øyekast som en kjærlighetssang i samme sjanger som de fleste låtene til Justin Bieber. Men ser vi på bridgen, og refrenget på sangen, fungerer teksten som et tegn satt i sammengeng med englevingene og hvordan han entrer scenen, underbygger tolkningen om at han er satt til å gjøre en oppgave på denne jorden. At han har et budskap fra oven. Dersom vi ser på bridgens fjerde og femte tekstlinje: "I love everything about you. You're imperfectly perfect"¹⁰⁷ Oversatt vil dette bli: Jeg elsker alt ved deg. Du er ufullkomment perfekt. For meg er dette et bilde på Guds enorme kjærlighet til menneskene. Han skapte dem i sitt bilde, skapte dem som et avbilde av seg selv.¹⁰⁸ Selv når menneskene går mot Guds vilje, og bringer synden inn i verden, elsker han dem. Og fra den dagen er oppgaven og fokuset på en ting: nemlig å få rettet opp forholdet slik at de igjen, til tross for sin synd kan leve i en relasjon til Gud. Bibelen viser utallige eksempler på hva Gud gjør for at menneskene skal bli frelst. Og det hele toppe seg med Jesu død og oppstandelse.

Går vi videre til bridgens fjortende og femtende tekstlinje: "Cause hate may win some battles, but love wins in the end". Hatet vil vinne noen kamper, men kjærligheten seirer

¹⁰⁶ <http://www.kicksonfire.com/2012/06/22/adidas-js-wings-gold-customs-for-justin-beiber/>

¹⁰⁷ <http://www.songtexte.com/songtext/justin-bieber/all-around-the-world-4bb177fa.html>

¹⁰⁸ 1. Mos 1:26

til slutt. I tillegg er hele refrenget som gjentas mange ganger i løpet av bygd opp rundt den tematikken at over hele verden finnes det mennesker som trenger at å bli elsket. Alle mennesker trenger det, for vi er i bunn og grunn like. "All around the world people want to be loved. All around the world they're no different than us."¹⁰⁹ Denne sangen og disse tekstlinjen gir meg som mottaker et klart budskap. Når Bieber kledd opp som engel fremfører denne teksten, underbygger det og gjør bibelens budskap veldig klart. Bibelen kalles den store fortellingen. Den er proppfull av prøvelser og kjærlighetserklæringer til menneskene. Det starter med syndefallet og ender med nåden ved at Jesus dør og står opp igjen, og med det retter opp menneskets i synd. Det eneste mennesket nå må gjøre er å ta imot gaven. Ta imot Guds kjærlighet, og at dette er noe han skal hjelpe oss med.

Vinge 3

Drøye fjorten minutter ut i konserten, blir vi presentert for Biebers tredje sang i konserten, balladen "Catching feelings". Her får Bieber selskap på scenen av hvitkledde kvinner med noe som kan minne om vinger. Bakgrunnen på scenen er bilde av verdensrommet/stjernehimlen. Det første som skjer er at hele scenen dekkes av røyk, og opp fra gulvet stiger det opp en stige med to hvitkledde kvinner med noe som kan minne om vinger. Stigen stiger opp midt på scenen og strekker seg mot stjernehimlen. For meg som mottaker, som tilhører et kristen kodefelleskap vil disse enkelttegnene: stige, hvitkledde damer med vinger, himmel i sammenheng gi meg en forestilling om at dette viser til historien om da Jakob drømmer i 1. Mos 28: 12-15

Da hadde han en drøm: Se, en stige var reist på jorden, og toppen av den nådde til himmelen. Og se, Guds engler gikk opp og gikk ned på den. Da sto Herren foran ham. Han sa: «Jeg er Herren, din far Abrahams og Isaks Gud. Den jorden du ligger på, vil jeg gi til deg og din ætt. Din ætt skal bli som støvet på jorden. Du skal bre deg ut mot vest og øst, mot nord og sør, og i deg og din ætt skal alle slekter på jorden velsignes. Se, jeg vil være med deg og bevare deg overalt hvor du går, og føre deg tilbake til dette landet. For jeg skal ikke forlate deg, men gjøre det jeg har

¹⁰⁹ <http://www.azlyrics.com/lyrics/justinbieber/allaroundtheworld.html>

lovet deg.¹¹⁰

Her gis altså enkeltegnene en betydning på grunnlag at de er satt i sammenheng med hverandre. Hver for seg eller i en annen sammenheng ville de hatt annen betydning. Men her gir denne koden inntrykk av at henvisningen til Bibelen er innholdet i det visuelle uttrykket, det immaterielle innholdet. Bieber bearbeider også ideen om Jakobs drøm i teksten på denne sangen. Sett som helhet er det nok en sang om kjærlighet til ei jente han ikke kan få. Men ser vi på sangens første vers isolert sett, ser vi en klare hentydninger til Jakobs drøm.

The sun comes up on another morning
My mind never wakes up without your warning
And it's crazy to me, I even see you in my dreams
Is this meant to be? Could this be happening to me¹¹¹

For meg som mottaker blir hele dette første verset en slags beskrivelse av hva som skjer med Jakob i 1. mosebok 28:12-17¹¹², presentert i jeg-form. Den usikkerheten og redselen han føler når han møter Gud i drømme, samtidig som det forteller noe om at Gud er overalt. Guds totale tilstedeværelse kommer fram i linje to og tre, hvor teksten oversatt blir: "Mitt sinn våkner ei uten en advarsel fra deg, og det føles helt sprøtt, når jeg til og med ser deg i mine drømmer." Uten den allerede nevnte scenografien ville ikke disse tekstlinjene umiddelbart gitt samme rom for tolkning som det den har fått nå, satt i en sammenheng. Alene ville man mest sannsynlig ikke sett noen religiøse hentydninger i det hele tatt.

Under dette nummeret vises det som nevnt bilder av verdensrommet og himmelen på storskjermen bak scenen. På skjermene under scenen er det undervannsbilder, med tang, tare, og fisker som svømmer. Denne billedbruken er i seg selv ingen religiøs artefakt, men som tegn sammen med de øvrige elementene på scenen, underbygger det henvisningen til det gitte bibelsitatet. Vi ser det spesielt klart i at det er en stige som

¹¹⁰ 1. Mos 28:12-15

¹¹¹ <http://www.directlyrics.com/justin-bieber-catching-feelings-lyrics.html>

¹¹² 1.Mos 28:12-17

ender i himmelen, hvor engleskikkelser går opp og ned.¹¹³ Setter vi undervannsbildene inn i den samme sammenhengen som engleskikkelsene, stigen og himmelbildet, vil denne koden også få en annen betydning enn om den hadde stått alene. Den ville kanskje ikke gitt oss noe mening i det hele tatt, men bare blitt sett på som tilfeldig valgt scenografi. Mulig at man hadde tolket seg frem til at dette kan ha med himmel og jord og gjøre, men ikke i den grad som man kan gjøre når man har alle bitene på plass.

Ser på Biebers bruk av vingen som tradisjonelt symbol, ser vi at han bruker den både som kodebrudd og i konvensjonell bruk. Han varierer bruken gjennom konserten. Leker seg med former og farger, selv om selve grunnsymbolet er den samme. Det interessante er at kodebruddene er noe av det første som skjer i konserten hans. Han setter på en måte standarden litt på siden av det forventede, før han gjør helomvending og bruker symbolikken i den form vi er vant til å se den. Et spørsmål jeg stiller meg, er om dette er bevisst eller om det rekkefølgen er tilfeldig.

4. 1 Hvitfargen i symbolhistorisk perspektiv

Hvitfargen kan enten ses på som ingen farge i det hele tatt eller den kan sees på som den fulkomne sammensetningen av det totale fargespekteret.¹¹⁴ I følge Skottene symboliserer fargen hvit: renhet, lys, hellighet, uskyld, rettferdighet, fest og glede.¹¹⁵ Hvitt er også kyskehetens og jomfuelighetens farge. Dette eksemplifiseres bla i at en brud som regel er kledd i hvitt. Det er også som nevnt renhetens farge, fargen brukes ofte på renholds, hygiene og sanitetsartikler.¹¹⁶

I kristendommen er hvitfargen englenes farge. Det er et symbol på paradiset og det høyeste lys. Vi ser at kirken ofte maler veggene sine i hvitt. Paven er alltid kledd i hvitt og når offerlammet illustreres er også det hvitt. I vikingtiden spilte også hvitfargen en viktig rolle da de hang opp et hvitt skjold i masten dersom de kom i fredlig ørend. Fred symboliseres også med en hvot due, og vifter man med et hvitt flagg, er det en allmenn

¹¹³ 1.Mos 28:12

¹¹⁴ Biedermann, 1992. s.176

¹¹⁵ Skottene, 2002 s. 131

¹¹⁶ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/farg symb.htm>

kode for at man overgir seg.¹¹⁷ Men hvitfargen har ikke bare et positivt fortegn. Hvit er månens farge, noe som ofte forbindes med mystikk og uhygge. Det kan og forbindes med døden. Likets og gjenferdet er blodløse og hvite og likkistene er som regel hvite.¹¹⁸ I det Romerske keiserrike var hvitt dødens farge: den døde skulle følges til himmelen, til Paradiset og renhetens rike.¹¹⁹ I drømmer er hvitfargen ofte forbundet med død og ulykke. Drømmer man om en hvit hest, er dette et tegn på at døden kommer i form av "Skimmelrytteren". Og i flere land, blant annet Kina er hvitt sorgens farge.¹²⁰

Hvitfargen omtales flere ganger i bibelen, hvor den har flere ulike betydninger. Men når det i Åpenbaringen står om dommens dag, og frelsen. Er hvitfargen hyppig brukt i å beskrive det gode. For eksempel står det i Åpenbaringen at de frelste, er mennesker med hvite klær. "Den som seirer, skal bli kledd i hvitt, og jeg vil aldri stryke navnet hans ut av livets bok, men kjennes ved navnet hans for min Far og hans engler."¹²¹

4.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av hvitfargen

Hvitfargen møter vi på to ulike måter i Justin Biebers konsert. Det ene er at han fremtrer stadig hvitkledd, et annet virkemiddel som bruker hvitfargen er lyssettingen av scenen. Allerede i konsertens første minutter brukes hvitfargen effektivt på flere måter. Det første vi ser er på scenens storskjerm, hvor en mørk skikkelse med vinger kaster seg ut i et sterkt, hvitt, altopplukende lys. Dette lyset kan tolkes som det "høyeste lys", altså Guds lys. Det gir oss også et bilde på det hellige, og rene. Det er ikke antydning verken til konturer av noe, flekker, skygger eller lignende i det hvite lyset. Det er ingenting annet enn lyset og skikkelsen som omfavnes av lyset.

Bieber følger opp bruken av det hvite med en gang han kommer inn på scenen. Han ankommer i hvit dress, med hvit singlet under. Alene er det ikke noe spesielt med det faktum at han er hvitkledd. Men ser man på hvitfargen som et enkelttegn, i sammenhengen, blir oppfattelsen en ganske annen. Kombinasjonen hvitkledd og vinger

¹¹⁷ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>

¹¹⁸ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>

¹¹⁹ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>

¹²⁰ Biedermann, 1992. s.176-177

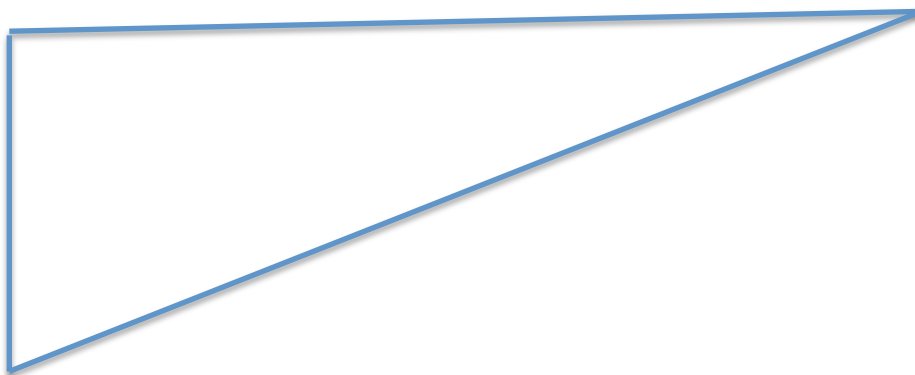
¹²¹ Åp 3:5

gir rom svært få tolkninger, og de aller aller fleste vil få en forståelse av dette er et bilde, en på en engel. Dette går jeg nærmere inn på i analysepkt. 2.2.

Ser vi på denne hvitkledde mannen med det et vestlig kristent perspektiv, hvor man kjenner til de kristne symbolene, vil vi raskt tolke denne koden utfra de konnotasjonene vi har. Men selv om med samme kodefelleskap, vil allikevel tolkningen kunne bli svært sprikende, siden symbolikken for hvitfargen i seg selv er så sprikende. Dette på den måten at det finnes en allmenne konnotasjoner som ikke har noe med å gjøre med at man er vestlig kristen, men som på bakgrunn av at man er menneske eller i hvert fall vestlig menneske vil være gjenkjenbar. For å illustrere dette bruker jeg Peirces modell.

Mann iført hvite klær

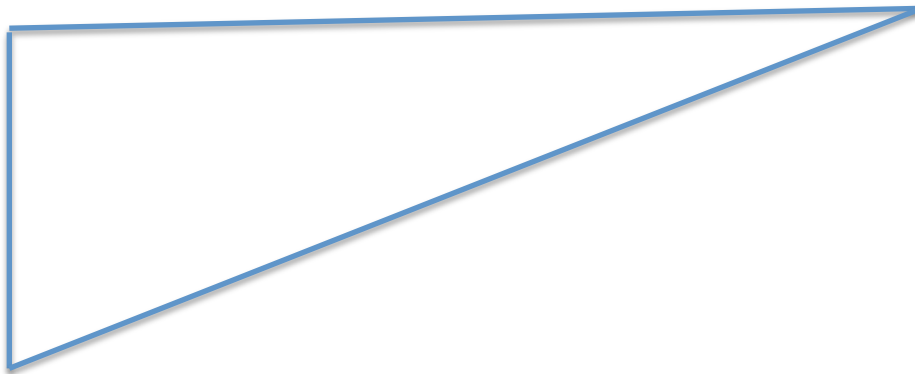
Hvitkledd mann

Lege

Mann iført hvite klær

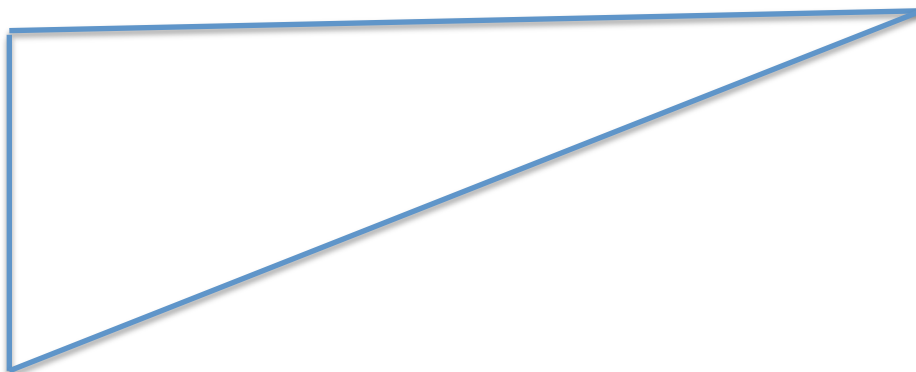
Hvitkledd mann

Engel

Mann iført hvite klær

Hvitkledd mann

James Bond

Her er mulighetene for fortsatt semiose mange. Interpretanten kan endres og med det endre tolkningen av hele bildet, kun ved små tolkningsforskjeller.

5.1 Svartfargen i symbolhistorisk perspektiv

Svart er et tegn på lysmangel, og dermed nattens farge. Den er ofte et symbol på død, synd og djevelen.¹²² I Bibelen vises det flere ganger til mørkets makt, bla. Står de tom at engler som har syndet blir sendt i avgrunnen og holdes i varetekt av mørkets lenker.¹²³ Svært ofte er svart i de fleste kulturer fargen for sorg, og svart brukes i kirken kun på langfredag. Det å se svart på noe betyr å være tungsindig. I den kristne kirke fremstilles Judas noen ganger med en svart glorie. Svart blir sett på som motpolen til hvit. Et eksempel på det er at en svart løgn er motsetning til en hvit ondt ment.¹²⁴

5.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av svartfargen

I Biebers opptreden er det kun små sekvenser der svartfargen er sentral. Den første og tydeligste ser vi i det allerede nevnte åpningsnummeret med den mørke skikkelsen som kaster seg ut i lyset. Her er det fargen som underbygger ideen om at dette er en fallen

¹²² <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>

¹²³ 2. Pet 2:4

¹²⁴ <http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>

engel. Hadde den vingede skikkelsen hatt en annen farge, ville tolkningen vært ganske annerledes. Dette er som nevnt tidligere den sekvensen helt klart står frem som et kodebrudd. I denne, i motsetning til senere sekvenser er fargen helt avgjørende for tolkningen.

Neste gang Bieber presenterer svartfargen er tjuette minutter ut i konserten. Bieber sitter svartkledd i scenetrappen med en uoppslått, hvit paraply, mens det på alle scenens storskjermer vises regn. Skjermene fungerer som vinduer som det striregner på og vannet sildrer nedover langs glasset. Bieber sitter lenge med bøyd hode, men i det han reiser seg ser vi at han har en hvit singlet under den svarte jakken. De hvite skoene er byttet ut med svarte, men også disse skoene har vinger.

For meg som mottaker, blir dette et bilde på historien om Noah og syndefloden.¹²⁵ De mørke klørne representerer synd og død, og det voldsomme regnværet på skjermene er med på å underbygge denne tolkningen. Her er det igjen sammenhengen som blir avgjørende. Hadde Bieber vært kledd i hvitt her som i de fleste andre nummerne, ville ikke man ikke tolket det i samme retning. Hadde det ikke vært regn på skjermene, men at Bieber allikevel satt svartkledd i trappen, ville heller ikke tolkningen om syndefloden vært aktuell.

Midtveis i sangen, forsvinner den dystre stemningen i det Bieber reiser seg, begynner å danse og slår opp den hvite paraplyen. Samtidig med dette dukker også Biebers ansikt opp på noen av skjermene. Han holder hendene på siden av ansiktet og legger pannen inntill skjermen. Akkurat som om han prøver å se ut gjennom et vindu der vannet sildrer. Etter hvert ser vi også at mens den Bieber som står på scenen er svartkledd, er den Bieber vi ser i regnet på skjermene hvitkledd. Sekvensen gir et slags bilde av en moderne Noah. Det er tilslutt bare en hvitkledd Bieber, ”innestengt” i skjermen igjen. Hans fortvilte ansiktsuttrykk og kroppspråket som tilsier at han ser etter noe er med på å underbygge henvisningene til Noah.

“De som kom, hann og hunn av alt som er av kjøtt og blod, gikk inn slik Gud hadde pålagt Noah. Og Herren lukket igjen etter ham.

¹²⁵ 1.Mos 7

Da kom storflommen over jorden i førti dager. Vannet steg og løftet arken, så den fløt opp fra jorden. Vannet flommet og steg høyt over jorden, og arken drev omkring på vannet. Veldig og mektig flommet vannet over jorden og skjulte alle høye fjell under himmelen. Femten alen steg vannet over fjellene, og fjellene ble skjult.

Da omkom alt levende som det krydde av på jorden, både fugler og fe og ville dyr og alt myldrende kryp på jorden, og alle mennesker. Alt som hadde livspust i nesen, alt levende på landjorden, døde. Han utslettet alt som fantes på jorden, fra mennesker til fe, kryp og himmelens fugler, alt ble utslettet fra jorden. Bare Noah og de som var med ham i arken, ble tilbake.¹²⁶

Til tross for at svartfargen står sentralt her, anser jeg ikke dette som noe kodebrudd. Enkelttegnene her er med på å slutte opp om tanken på det å være utvalgt av Gud, det å ha en oppgave her på jorden. At et syndig menneske også kan brukes av Gud.

Bieber blir etter denne låten "jaget av scenen" av en mørkledd mann. En video vises så på storskjermen hvor Justin Bieber blir jaktet på av en rekke mørkkledde personer med skytevåpen. Klippet er som tatt ut av en actionfilm med Bieber i helterollen. Han håndterer situasjonen helt på egenhånd, og kvitter seg på umulig vis med alle forfølgerne uten å bruke våpen. Han er som en superhelt/ James Bond etc. Dette klippet som fremstiller Bieber som uovervinnelige/udødelige er i sammenhengen med på å underbygge engel/frelser tanken i showet.

Hans måte å presentere dette på er med velkjente koder. Koder man kjenner på tvers av kodefelleskap. Historer om helten som vinner over de slemme er noe vi finner igjen overalt, og er noe alle kjenner til uavhengig av alder, kjønn, yrkesgruppe etc. Jesus er helten som overvinner det onde i Bibelen. James Bond er bare en av mange actionhelter vi møter i tv og film som etter noen prøvelser nedkjemper de onde maktene, og skaper balanse ved å redde verden fra store katastrofer og farlige skurker. Supermann og Bamse " verdens sterkeste bjørn" ordner opp på samme måte i tegneserieheftene. Fremgangsmåtene deres er litt forskjellige, men oppdraget er det samme. Nemlig det å nedkjempe skurker og onde makter. Bieber kommer så løpende

126 1.Mos 7:16-23

inn på scenen igjen etter å ha "kvittet" seg med forfølgerne. Fortsatt kledd i sort og hvitt, men nå også med innslag av gull på sko og hansker. Hele dette optrinnet gir meg nok en følelse av at Bieber forsøker å si oss noe. Han bruker som sagt veldig allmenne tegn, men noen små enkelttegn, som vinger på skoene, og innslag av gull på klørne gir oss forståelsen at noe guddommelig ligger bak. Når denne sekvensen presenteres har vi kommet såpass langt ut i konserten, at vi har allerede mottatt en rekke tegn som er med på å støtte opp under ideen om at her fremtrer Bieber med noe guddommelig. Her får jeg assosiasjoner tilbake til et av bibelversene jeg henviser til i presentasjonen av engel pkt. 2.1, hvor det fremkommer at engler kan komme både i engleskikkelse og menneskeskikkelse.¹²⁷

6.1 Gullfargen i symbolhistorisk perspektiv

Jeg har tidligere presentert symbolikken i hvitfargen, men også gull har en sentral plass innen kristendommens symbolikk. Gull står for mange av de samme tingene som hvitfargen: religiøs renhet, udødelighet, seier, det evige lys, Guds herlighet, guddommelighet, og ikke minst er den ifølge Skottene: "et symbol på åndelig rikdom i Kristi gave til menneskene."¹²⁸ Gull var i den ortodokse kirken et symbol på det fullkomne og lyset fra himmelen. Og i antikken trodde man at gullet hadde beskyttende kraft, og at dersom man brukte gullsmykker kunne dette hindre at man ble utsatt for skadelig trolldom.¹²⁹

6.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av gullfargen

Etter sekvensen, hvor det for meg virker som han illustrerer Jakobs drøm, forsvinner Bieber i ca et minutt før han dukker opp på scenen igjen. Fortsatt hvitkledd, men denne gangen med en gullvest med en liten sort kant nederst på vesten. Dette sceneantrekket har han på i kun i to sanger. Isolert sett har denne vesten ingen stor betydning for analysearbeidet, men det at han stadig kombinerer gull og hvitt gjør det interessant. Og da spesielt når fargen blir brukt på detaljer som blir et blikkfang. Når vi vet at gullfargen tradisjonelt sett er et symbol på åndelig rikdom, guddommelighet og seier, virker det på meg som om han gir små hint ved jevne mellomrom på hva han er og hva som er hans

¹²⁷ Hebr 13,2

¹²⁸ Skottene, 2002. S.133

¹²⁹ Biedermann, 1992. s.144

oppgave. Spesielt i kombinasjon med hvitfargen. Dette vil jeg komme mer tilbake til i helhetsanalysen.

7.1 Vann og fisk i et symbolhistorisk perspektiv

I Biebers tredje låt, brukes som nevnt video av vann og svømmende fisker på scenen.

Det at vann er et hellig og rensende element er en tanke som finnes i de fleste kulturer uavhengig av trosretning. Vann blir brukt i utallige riter og som vern mot det onde enten det er demoner eller sykdom. Kristendommen er intet unntak og her er vannet et symbol på livet.¹³⁰ Jesus omtaler seg også som livets vann, noe vi bla ser i Joh 4:14.¹³¹

De første kristne var sterkt utsatt for forfølgelse. For å kunne "finne hverandre" uten å vekke altfor stor oppmerksomhet og bli avslørt som kristen, trengte de et felles kjennetegn. Dette ble fisk. To buede linjer som møtes i den ene enden, og krysses i den andre. Den var lett å tegne, historien sier at de kristne i romerriket brukte dette som hilsen når de møttes. Var man i tvil om den man møtte var kristen eller ei, tegnet vedkomne den ene streken. Dersom den man møtte gjorde ferdig tegningen visste begge at den andre var også var kristen.¹³²

På gammelt gresk er ordet for fisk: ichtys. Det består av bokstavene: iota, chi, theta, ypsilon og sigma. Det er de samme forbokstavene i den greske setningen: " Iésous Christos Theou Uios Sótér ", hvilket betyr: Jesus Kristus, Guds sønn, Frelser.¹³³ De nyomvendte kristne ble kalt "pisciculi", som betyr småfisk eller fiskeyngel pga ichtys symbolet. ¹³⁴ Kirkefaderen Tertullian som levde på 100- tallet skrev om den kristne dåp: " Vi er småfisk, i vår Ichtyes Jesu Kristi bilde, er født i vann."¹³⁵

¹³⁰ https://snl.no/livets_vann.%2Fhellig_vann

¹³¹ Joh:14

¹³² <http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/vidstedu/fisk>

¹³³ <http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/vidstedu/fisk>

¹³⁴ Biedermann, 1992. s.116

¹³⁵ <http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/vidstedu/fisk>

I Johannes åpenbaring får vi også høre om engler som viser ham elven med livets vann. ”Engelen viste meg nå en elv med livets vann, klar som krystall. Den springer ut fra Guds og Lammets trone.”¹³⁶

Fisken er et av de tidligste symbolene vi kjenner til på Jesus.¹³⁷ Jesus oppfordrer også i evangeliene etter Markus, Matteus og Lukas, disiplene til å bli menneskefiskere. De skal fiske mennesker for Jesus, med andre ord misjonere og hjelpe mennesker til å vende om til troen på Jesus.¹³⁸ Fisken ble også sammen med brødet et tidlig symbol på det hellige måltid. Siden mange har spekulert i at fiskene ble gikk klar av Guds forbannelse under syndefloden, har de krisne ment at gjennom dåpens bad blir man lik fisken, og blir spart for Guds forbannelse.¹³⁹ Bortsett fra at fisk lever i vann, er det ikke mye skrevet om fisk og vann som en enhet. Hver for seg står symbolikken i vann og fisk sterkt i den kristne tradisjonen.

7.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av fisk og vann.

Bieber bruker vann som element to ganger i løpet av sin konsert, og fisker en. Første gang vann blir presentert på scenen er det som hav i konsertens tredje sang: Catching feelings. Jeg har allerede presentert sangen grundig pga sin link til fortellingen om Jakobsstigen i 1. mosebok.¹⁴⁰ I denne sangen og sekvensen er ikke vannet som enkelttegn veldig avgjørende for forståelsen, men den underbygger bildet av at det her knyttes bånd mellom himmel og jord. At det svømmer fisker i dette havet, blir for meg et tegn på Jesu komme.

Jakob er en viktig person i bibelen. Han er Abrahams barnebarn og en av patriarkene, og stamfar til Guds folk Israel. I historien om Jakobsstigen, lover Gud, slik som han har lovet Abraham, at «...i deg og din ætt skal alle slekter på jorden velsignes».¹⁴¹ Jesus er etterkommer av Juda, en av de tolv sønnene til Jakob. Og i kristen tradisjon tror man at

¹³⁶ Åp 22,1

¹³⁷ https://snl.no/kristne_symboler

¹³⁸ <http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/vidstedu/fisk>

¹³⁹ Biedermann 1992. s.116

¹⁴⁰ 1,Mos 28:12-17

¹⁴¹ http://www.bibel.no/InnholdTilblivelse/Bibelens_innhold/Bibelsk-persongalleri/Jakob

det løftet Gud gav om at alle slekter på jorden skal velsignes gjennom deg og din slekt oppfylles nettopp gjennom Jesus. Og ved at han dør og står opp igjen. Siden fisk er et av de mest brukte symbolene på Jesus, blir det ganske tydelig for meg at det ikke er tilfeldig at det er fisker i scenografien i dette nummeret.

8.1 Stjernen sett i et symbolhistorisk perspektiv.

I mange religioner har man gjennom himmellegemer identifiser gudene sine. Da spesielt solen og månen, men også stjernen har fått en viktig plass. Spesielt i kristendommen. Betlehemsstjernen, eller fødselsstjernen som den også kalles som stod over stallen da Jesus ble født, er et symbol på at Gud ble menneske. At frelseren ble født som guttebarnet Jesus på jorden.¹⁴²

Charlott Taaning Grundholm, forklarer stjernesymbolikken på følgende måte.

Selve formen på stjernen innehar også en viktig symbolikk. Den er satt sammen av to trekanter. En trekant med spissen pekende oppover, og en trekant med spissen pekende nedover, som til sammen blir en stjerne. Disse to trekantene er et symbol på Jesu to naturer. Han er både Gud og menneske. Det at en trekant peker opp og en ned viser at både det himmelske og det jordiske er viktige elementer i kristendommen. Den trekanten som har spissen pekende oppover står støtt med bredsiden ned. Dette er et tegn på at Gud er et trygt grunnlag for mennesker å bygge livene sine på. Trekanten med spissen ned, er et tegn på hvor ustabil og vaklevorent mennesket egentlig er. At mennesket alene er utsatt og svakt, men ved at det støtter seg til Gud, oppstår ikke bare balanse, men også perfekt symmetri. I tillegg er stjernen en ledestjerne som skal vise os veien frem til frelsen, slik den gjorde for de tre vise menn da Jesus ble født.¹⁴³ Stjernene skal også være et symbol på Adams utallige slektninger¹⁴⁴

8.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av stjerne

Bruken av stjerne som religiøst artefakt bruker Bieber kun en gang i løpet av konserten. Og det er det aller siste som skjer. Etter siste ekstranummer forsvinner Bieber ned

¹⁴² <http://www.religion.dk/viden/stjernens-symbolik-i-religionerne>

¹⁴³ <http://www.religion.dk/viden/stjernens-symbolik-i-religionerne>

¹⁴⁴ Biedermann, 1992. s.366

gjennom scenegulvet, salen blir mørklagt, og man ser en stjerne som stiger opp på den mørke storskjermen.. Når vi ser at stjernen tradisjonelt sett er et tegn på ledestjerne sett ut fra kristent perspektiv, blir tegnene i denne avslutningen på konserten nok et bilde på at Bieber har en rolle utover det menneskelige plan på denne jorden. Det at stjernen stiger opp og ikke bare plutselig åpenbarer seg på himmelen i et stillbilde på skjermen viser også hvor makten ligger. Stjernespissen peker oppover mot Gud og det hellige, og samtidig stiger stjernen oppover.

Med utgangspunkt i all symbolikkbruk Bieber benytter seg av gjennom denne konserten, blir denne avslutningen en slags stadfestelse av hans rolle og oppgave. Han fungerer som et sendebud fra Gud. Han kom ned som en engel i starten av konserten og "forlater" konserten som en stjerne som farer tilbake til himmelen. I 4.mos.24:17 står det: "... En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongsstav løfter seg fra Israel". Dette blir for meg et fullendelse av det Bieber startet på i sang nummer tre, da han presenterte stigen som gikk opp til himmelen, og som ga klare hentydninger til Jakobs drøm. Igjen hentyder han til Jakob, ved at han avslutter hele konserten på denne måte. Sirkelen er sluttet. Historien er fortalt.

Justin Biebers tatoveringer

9.1 Tatoveringen sett i et symbolhistorisk perspektiv

En tatovering er ifølge store norske leksikon en permanent tegning i huden. Den risses eller prikkes inn i huden med en skarp gjenstand, og fylles med fargestoff.

Tatoveringer brukes på dyr og på mennesker. Den er ofte et symbol på status, eller et identitetsmerke som sier noe om hvilken klan/menneskegruppe du tilhører. Et eksempel på dette er sjøfolk som brukte tatoveringen som et yrkesmerke. Det var også et tegn på at man hadde blitt voksen.¹⁴⁵ Det å tatovere seg er en eldgammel skikk som har eksistert i mange tusen år. Det å tatovere seg var og er smertefull prosess, selv om dagens redskaper og fremgangsmåte har redusert smerten noe.

Tidligere var tatoveringer forbundet med sjømenn, kriminelle, bikere og outsiders i et samfunn. Fangenummer ble tatovert inn i fangenes hud når de ankom fengselet. Samme

¹⁴⁵ <https://snl.no/tatovering>

metode ble også brukt i arbeidsleirene under andre verdens krig. Oppfatningen av tatoveringen har endret seg betraktelig og de siste tjue årene har tatoveringen blitt mer allment. Og det er ikke lenger enkelte menneskegrupper som tatoverer seg. Man kan finne tatoveringer på mennesker i alle samfunnslag, yrkesgrupper og aldersgrupper. Motiver som tatoveres er ofte trendbasert, med selve ideen om tatovering har lange tradisjoner.¹⁴⁶

9.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av tatoveringen

Bieber bruker som nevnt mange artefakter i sin opptreden. Det er sceniske rekvisitter, og kostymene som er mest fremtredende. På slutten av konserten innfører han et element til som presenterer noen av de religiøse symbolene han har benyttet seg av i løpet av konserten og noen nye. Dette skjer når han kommer inn i bar overkropp. Bieber har en rekke tatoveringer på kroppen. Flere av de er av religiøs art¹⁴⁷, og flere av de blir synlige når han entrer scenen uten klær på overkroppen. Er dette med overlegg? Er det noe han vil si med disse tatoveringene, eller er det kun et grep for å trigge allerede halvhysteriske tenåringsjenter at han kaster skjorta mot slutten av konserten? På neste side vil man kunne se en slags guide over Justins Biebers tatoveringer. Jeg har valgt å analysere og si noe om de tatoveringen jeg som mottaker oppfatter som religiøse symboler. Tegn som er med på å underbygge hans budskap i de opptredener han gjør. Jeg velger å fortsatt holde meg til Believe turneen, og dermed vil tatoveringene også analyseres utfra dette ståstedet. Noen tatoveringer er sågar ikke med i denne oversikten, og velger da å sette inn enkeltbilder av disse.

10.1 Yeshua sett i et symbolhistorisk perspektiv

Yeshua er hebraisk for Jesus. Bieber har dette ordet tatovert ganske stort, skrevet loddrett nedover over ribbeina på venstre side. Yeshua betyr frelser eller frelseren og er navnet på Gud i menneskelig skikkelse. Yeshua er satt sammen av en forkortelse av navnet Yaweh: *Ya*, og ordet *shuwa* som betyr frelse.

10.2 Semiotisk analyse av Biebers bruk av Yeshua-tatoveringen

¹⁴⁶ <http://www.tatoveringsguiden.com/tatoveringer/historikk.php>

¹⁴⁷ " <http://www.justinbieberzone.com/2013/07/justin-bieber-tattoo-collection-meaning/>

Bieber har Yeshua tatovert ganske stort, skrevet loddrett nedover over ribbeina på venstre side.¹⁴⁸ Når Bieber velge å tatovere Jesu navn på kroppen og ikke minst vise det så tydelig frem, blir dette nok et tegn som underbygger Biebers spesielle forhold til Gud. Ser vi det i sammenheng med de andre tatoveringene han har på kroppen, spesielt da korset og portrettet av Jesu ansikt blir budskapet enda tydeligere.

11.1 Kanji tatoveringen sett i et symbolhistorisk perspektiv

På innsiden av høyre underarm har Bieber en liten tatovering. Det er et japansk tegn for musikk¹⁴⁹. Kanji er en japansk skrivemåte. Etter at japanerne tidlig på 1300-tallet fikk kjennskap til kinesisk skrift, begynte japanerne å skrive japansk med kanji. Kanji ble i følge store norske leksikon brukt på to måter: "dels etter betydning, hvor innfødte japanske ord ble skrevet med kanji for ord med tilsvarende betydning i kinesisk."¹⁵⁰

11.2 Semiotisk analyse Biebers Kanji tatoveringen.

Med tanke på hvordan Bieber presenterer sitt budskap, nemlig gjennom musikken, er denne tatoveringen tydelig at dette er viktig for han. Som nevnt tidligere forstår jeg det slik at han bruker musikken som et verktøy for å fremme sitt budskap. Allikevel, basert på tatoveringens størrelse er den underordnet klare religiøse tatoveringene som henspeiler på Gud. På bakgrunn av dette, velger jeg å tolke det dithen at musikken er viktig for Justin Bieber, men ikke på langt nær så viktig som hans forhold til Gud.

12.1 Korset sett i et symbolhistorisk perspektiv.

Midt på brystet, litt til venstre for tatoveringen av kongekronen har Bieber tatovert et stort kors¹⁵¹. Korset er det symbolet som er i følge Ragnar Skottene et universelt religiøst symbol. Vi finner det i ulike religioner opp gjennom tidene, men det er det

¹⁴⁸ <http://biebercrewbrasil.com/?p=41065>

¹⁴⁹ http://styleslum.com/users/1/page_images/justin-bieber-tattoos.jpg

¹⁵⁰ <https://snl.no/japansk>

¹⁵¹ <http://pixshark.com/justin-bieber-cross-tattoo-on-chest.htm>

ultimate symbolet. Det er det fremste og mest velkjente symbolet for kristendommen.¹⁵² Symbolsk sett står den loddrette linjen for det himmelske og gudommelige, siden den peker oppad mot himmelen. Her ser vi en klar sammenheng med betydningen av stjernen som symbol, som jeg har behandlet tidligere i avhandlingen. Den vannrette linjen står for det jordiske og det menneskelige. Setter vi disse to linjene sammen får vi korset, som med sin form er et tegn på forbindelsen mellom himmel og jord, samt Gud og mennesket. Først og fremst er korset et Kristussymbol. Det er et tegn på det mest essensielle i kristendommen, nemlig Jesu død og oppstandelse. Det at han sonet for alle menneskers synder ved å la seg henge på et kors, for så å stå opp igjen.

Biebers korstatovering, er av slaget liljekors. Liljekorset er i følge Biedermann: "...ordenstegn for den militære ridderordenen som i 1156 ble grunnlagt i Alcantara i Castilla."

12.2 Semiotisk analyse av Biebers korstatovering

Korset ser vi overalt i kristent livsførsel. Vi ser det i kirken, og alle kirkens gjenstander. Vi ser at en del kristne mennesker ikler seg smykker med dette symbolet, at man tatoverer det på kroppen eller at man kors seg.¹⁵³ Sistnevnte ser vi spesielt tydelig når man går inn i en kirke. Men er også ofte å se på den internasjonale idrettsarenaen, ved at fotballspillere kors seg dersom de har scoret, eller idet de entrer banen, at friidrettsutøvere kors seg når de står på startstreken etc. Ved å gjøre denne gesten til Gud, sier idrettsutøverne og andre som kors seg i det offentlige rom noe om hvem de er, og hva de tror på. På samme måte presenterer Bieber hvem han er og hva han står for gjennom sine tatoveringer og sin bruk av artefakter i sine opptredener. Tatoveringens plassering, rett over hjertet gir en klar indikasjon hvor viktig Jesus er for Bieber. Det holder ikke med at han har Jesus i hjertet, han vil vise han utenpå også. Dessuten er hjertet kroppens viktigste organ, det er det som gir liv. Ved at han har plassert tatoveringen her, trekker det også en parallell til at Jesus gir liv. Ved hans nåde pga hans død og oppstandelse vil vi kunne få ta del i et liv etter døden. Dersom det er et bevisst

¹⁵² Skottene, 2002. s.36-37

¹⁵³ Skottene, 2002. s.37-38

valg at korset er et liljekors, kan det også være et symbol på at han ser på seg selv som en ridder i den himmelske hær, slik som Guds engler.

13.1 Kors, jordklode og tornekrone sett i et symbolhistorisk perspektiv

Når det gjelder korsets symbolhistorikk alene, henviser jeg til pkt. 11.1.

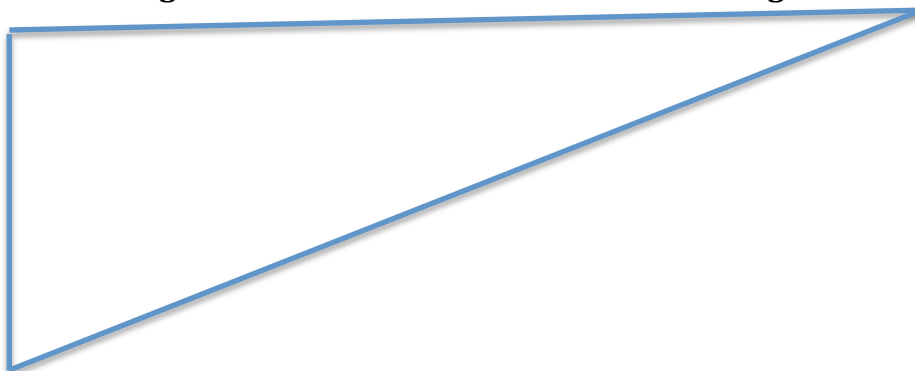
Bilder av jordkloden sammen med korset er et av de vanligste symbolene på verdensevangelisasjonen. J. Ursin sier i sin bok: kristne symboler at jordkloden med kors skulle være et symbol for menighetene at arbeidet for Guds rike skal være verdensomspennende, og at korset og dens betydning må få mer makt i verden.¹⁵⁴ Tornekronen er symbolet på den lidelsen gikk gjennom da han bar tornekronen.¹⁵⁵

13.2 Semiotisk analyse av Biebers jordklodetatoering

På venstre underarm har Bieber en tatoering av en blødende jordklode ikledd en tornekrone og hengt på et kors¹⁵⁶. Denne tatoeringen er etter mitt syn en av de med tydeligst budskap. Tornekronen og korset er klare symboler for Jesus, og hans lidelse, død og oppstandelse. Men jordkloden som et tegn og dens symbolikk. Kan disse symbolene i denne helheten kan trekke tolkningen i ulike retninger. Igjen velger jeg å benytte meg av Peirces modell for tegnets bestanddeler

Tatoering av blødende jordklode, korsfestet og med tornekrone

Tatoering av blødende jordklode, korsfestet og med tornekrone

Jorden og alt på den har blitt frelst gjennom Jesu lidelse, død og oppstandelse

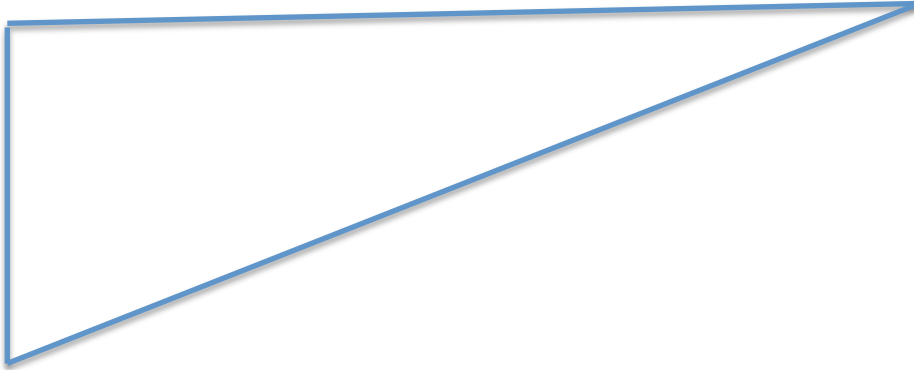
¹⁵⁴ Ursin. 1975. s.88

¹⁵⁵ Biedermann, 1992. s.397

¹⁵⁶ <http://www.popstartats.com/justin-bieber-tattoos/jb-arm/bleeding-globe-on-cross/>

**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

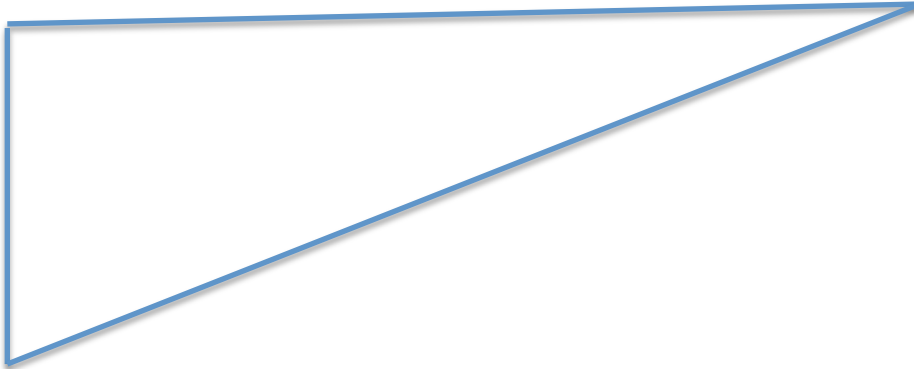
**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

Jorden trenger Jesu nåde

**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

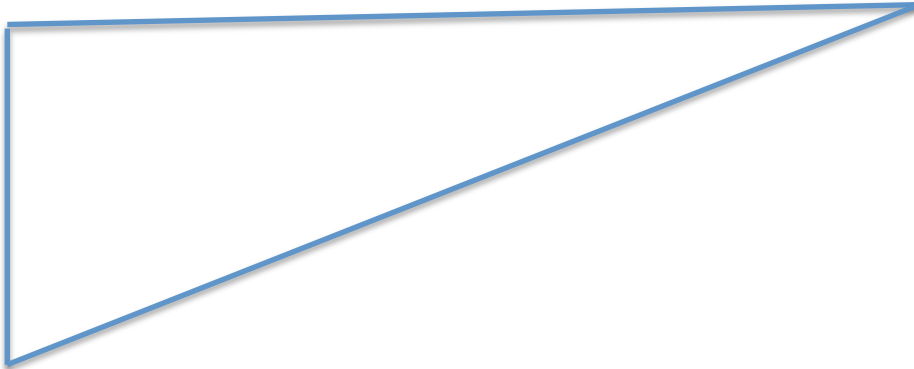
**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

Gud kom til jorden i menneskeskikkelse.

**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

**Tatovering av blødende jordklode,
korsfestet og med tornekrone**

En påminnelse om at man må arbeide for å nå ut med Guds frelse til hele verden.

Ser vi denne tatoveringen som en del av hele Biebers opptreden, kan denne tatoveringen også være et tegn på at Bieber har en oppgave på jorden. Sett i sammenheng med bruken av engle og vingesymbolikk og betydningen av disse. Kan det tolkes slik at det er et symbol på at han en oppgave når det gjelder verdens frelse. Han er en av Guds utvalgt.

14.1 Kronen sett i et symbolhistorisk perspektiv

På venstre side av brystet har Bieber en tatovering av en kongekrone.¹⁵⁷ I følge Hans Biedermanns symbolleksikon er en krone en hodepryd som får bæreren til å virke høyere. Noe som setter bæreren i et veldig positivt lys. Ved å være innehaver og bærer av en krone anerkjennes man som et overmenneskelig vesen som har kontakt med en høyere verden enn den man lever i. I kristendommens billedverden er kronen et symbol på konge og majestet, men også på "den høyeste grad av eksistens man kan oppnå".¹⁵⁸ Tidligere brukte paven en krone i tre høyder, også kalt tiara,¹⁵⁹ men det gjøres ikke lenger.

Vi hører i Åpenbaringsboken om *seierskronen*¹⁶⁰. "Vær tro til døden, så skal jeg gi deg livets krone".¹⁶¹ Vi ser at kirkekunsten frem til 1200-tallet var det romanske krusifikset mye brukt. Der ser vi en korsfestet Jesus iført kongekrone. Jesus fremstår da som en seirende konge som trosset de mørke maktene. I følge det store norske leksikon fungerte kronen opprinnelig som et smykke. Men ble etter hvert brukt som maktsymbol.¹⁶² Regjerende fyrster og konger har siden forhistorisk tid benyttet kronen som maktsymbol. Den fungerer også som maktsymbol når man skulle fremstille Jesus Krist, jomfru Maria eller helgener. Kroner er gjerne laget av edelt metall, gjerne gull. Og det er pyntet med edelstener.¹⁶³

¹⁵⁷ <http://genius.com/2890803/Justin-bieber-justin-biebers-tattoos/Crown>

¹⁵⁸ Biedermann, 1992. s 225

¹⁵⁹ Biedermann, 1992. s 226

¹⁶⁰ Skottene, 2002. S. 167

¹⁶¹ Åp, 2:10

¹⁶² <https://snl.no/krone%2Fhodepryd>

¹⁶³ " <https://snl.no/krone%2Fhodepryd>

14.2 Semiotisk analyse av Biebers kronetatovering

Krone er altså symbolet på makt og seier. At Bieber har det symbolet på sitt bryst gir en forståelse av at han er en av de utvalgt, en av de frelste. Jeg har tidligere i avhandlingen skrevet at hvit er de frelste skarers farge, og at det er englenes farge. Kronetatoveringen er da nok et tegn som underbygger ideen om at han har en rolle som utvalgt. Det kan også være et budskap om at han skal seire.

15.1 Ugle og nøkkel sett i et symbolhistorisk perspektiv

På venstre underarm har Bieber en tatovering av en ugle som holder en nøkkel med en vinge på¹⁶⁴. Uglen er i følge det danske leksikon forbundet med visdom og klokskap. Ikke bare har den et klokt utseende. Den var også visdomsgudinnen Athenas attributt. Og dermed har den alene også blitt en symbol på klokskap og visdom.¹⁶⁵ Det at den kan se i mørket, gjør også at menneskene har sett på uglen som en skapning med litt overnaturlig kraft. I folkløren er uglen pga dens nattlige aktiviteter et symbol på de som vender seg bort fra åndens lys. Men den kan også være et symbol på Jesus i hans lidelses og døds natt.¹⁶⁶ Når det gjelder nøkkelen, henviser jeg til pkt. 1.1

15.2 Semiotisk analyse av Biebers Ugletatovering.

Nøkkelen uglen holder er identisk med den vi blir presentert for på sceneteppet allerede før konserten er i gang. Den eneste forskjellen er at på tatoveringen er det ingen B på vingen på nøkkelen, slik det er på scenenøkkelen. Ser vi på hvordan Bieber bruker nøkkelen i sin konsert, og setter ugletegnet sammen med den allerede utførte analysen i pkt. 1.2 vil vi se at begge disse tegnene er med på å styrke ideen om at dette er et bilde på *"himmelens nøkler"* som apostelen Peter fikk av Jesus. Det at Bieber både har det med på konserten sin, og at det er en stor og tydelig tatovering på hans arm, gir en forståelse av at Bieber føler et slags slektskap med apostelen Peter. Om ikke biologisk, så åndelig.

¹⁶⁴ http://www.justinbieberzone.com/wp-content/uploads/2013/08/Justin-Bieber-OWL-tattoo-cute-justinbieberzone.com_-500x411.jpg

¹⁶⁵ <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/ugle>

¹⁶⁶ Biedermann, 1992. s 413-414

16.1 Symbolet X sett i et symbolhistorisk perspektiv

Ved siden av uflen med nøkkelen på venstre underarm har Bieber tatovert en stor X.¹⁶⁷ Bokstaven X er den greske forbokstaven for Kristus. På gresk skrives Jesus Kristus IHCOYC XPICTOC. Ofte forekommer P eller I og X sammen i et kristusmonogram.¹⁶⁸

16.2 Semiotisk analyse av Bieber X tatovering

At Bieber har tatovert en X på armen og ikke minst plasseringen på armen under uflen med nøkkel. Gir en klar indikasjon at i denne sammenhengen står X' en for Kristus. Når vi ser i neste punkt at også engelen blir tatovert på venstre underarm, ser vi at disse tatoveringene fungerer både som enkeltelementer og som en del av en helhet. Hver for seg har tatoveringene en religiøs betydning. Men samlet som et bilde blir disse tegnene en del av en større sammenheng som gir oss et klarere bilde av hva Bieber ønsker å si med disse tatoveringene.

17.2. Semiotisk analyse av Biebers engletatovering.

Når det gjelder hvordan engelen fremstilles i et symbolhistorisk perspektiv, tar jeg ikke det for meg her, men henviser til pkt. 2.1

Mange har tolket det dithen at Biebers tatovering av en engel¹⁶⁹ nederst på venstre underarm skal være et bilde av ekskjæresten Selena Gomez. Her ser vi klart hvordan tegn kan tolkes ulikt dersom man tilhører ulike kodefelleskap. Jeg som mottaker, utfra mitt kodefelleskap, ser på denne tatoveringen som et klart religiøst symbol. Basert på hvor aktivt Bieber bruker engleskikkelsen på ulike måter i sine opptredener, blir dette for meg nok en variant engletegnet på lik linje med de øvrige engleskikkelsene vi møter i løpet av hans opptreden. Hadde Biebers engletatovering stått isolert, alene, eller et annet sted på kroppen som ikke hadde like mange tatoveringer rundt seg, kunne

¹⁶⁷ <http://i1.mirror.co.uk/incoming/article1790887.ece/alternates/s615b/Justin-Bieber-Tattoo.jpg>

¹⁶⁸ <http://www.dendanskesalmebog.dk/symboler>

¹⁶⁹ <http://fora.mtv.ca/wp-content/uploads/2013/06/justin.jpg>

tolkningen vært annerledes. Det å se likheten mellom den tatoverte engelen samt Selena Gomez ville kanskje vært med fremtredende. Men satt i denne sammenhengen tolker jeg det slik at engletatoveringen skal være med å fremme det budskapet han har satt på venstrearmen. Ikke nok med at nesten samtlige av de symbolene vi finner på venstre underarm, møter vi igjen i hans Believe konsert i annen form. Men alle tatoveringene er relatert til: Jesus og Gud, og det å være utvalgt, inneha kunnskap som ikke andre har¹⁷⁰.

18.1 Fisken sett i et symbolhistorisk perspektiv

Igjen møter vi en tatovering som er et symbol for Jesus, nemlig en fisk¹⁷¹. Som jeg har analysert tidligere er fisken et av de tidligste symbolene og den møter vi også igjen i scenografien til Believekonsertene. Som nevnt ble fiskesymbolet brukt for å kunne tilkjenne seg som kristen, samt kjenne igjen andre som var kristne. Dette ble som sagt gjort ved at deler av symbolet ble tegnet i sanden, og motparten fullførte tegningen. Se pkt. 6.1

18.2 Semiotisk analyse av Biebers fisketatovering

Det at Bieber velger å tatovere fisken på kroppen blir for meg et identitetsmerke på at han er kristen. Den er tatovert midt på venstre underarm, og er dermed et symbol som vil være synlig for omverdenen ganske ofte. Sammen med engelen, uglen med nøkkelen og kristussymbolet vil den være konstant være synlig, bortsett fra nå han har på seg langermet, og ermene er trukket helt ned til håndleddet. Dette vitner om at disse tatoveringene er noe han vil vise frem. Han ønsker at folk skal se dem. Siden dette er symboler som er mye brukt i hans opptredener blir min forståelse av dette, at her har han et budskap. Her er det noe vil si. Og med tanke på at tatoveringer er en permanent tegning som sitter i huden hele livet, med mindre man setter i gang en kjemisk prosess for å fjerne dem, gir det et inntrykk at av dette symboliserer er en livsoppgave for Bieber.

¹⁷⁰ http://justinbiebercrew.com/wp-content/uploads/2013/07/996522_10200710677383072_2132363438_n.jpg

¹⁷¹ http://cdn2b.examiner.com/sites/default/files/styles/image_content_width/hash/8e/6d/8e6deceea14ccb38d051059ef925decc.JPG?itok=nnOtqLCZ

19.1 Bibelvers sett i et symbolhistorisk perspektiv

På 1600- og 1700-tallet tatoverte mange kristne pilgrimmer seg i Jerusalem.

Tatoveringen var et slags bevis for reisen og et symbol på deres kjærlighet og hengivenhet til Gud. Motivet som ble tatovert vars om regel St. Georg, jomfru Maria eller Kristus på korset. Dette er en praksis som fortsatt holdes i hevd den dag i dag.¹⁷²

Tatoveringer står kun omtalt en gang i Bibelen, nemlig i 3 mos. 19:28: " Dere skal ikke rispe dere opp på kroppen i sorg over en som er død, og ikke brenne inn skriftegn på dere. Jeg er Herren."¹⁷³

19.2 Semiotisk analyse av Biebers Bibelverstatovering

På venstre skulder har Bieber tatovert inn et bibelvers fra salmenes bok¹⁷⁴. " Ditt ord er en lykt for min fot og et lys for min sti."¹⁷⁵ En tatovering er som nevnt ikke noe man bare vasker bort, men et merke man har for livet. Det at Bieber har valgt å tatovere inn dette bibelverset på skulderen, vitner om at dette en ledestjerne for hans livsførsel.

Det at tatoveringen er plassert bak på kroppen, mens flere av de andre er plassert foran og på siden. For meg gir det en forståelse av at de som er rundt han, mottakerne av hans budskap skal kunne se det uavhengig av hvilken vinkel man ser han fra. Det spiller ingen rolle om du ser Bieber bakfra, forfra eller fra en av sidene. Minst en av de religiøse tatoveringene er synlige uansett. Og med det får Bieber ut sitt budskap til mottakerne uavhengig av hvor de står.

¹⁷² <http://www.tattooworldstavanger.no/historie.htm>

¹⁷³ 3.Mos 19:28

¹⁷⁴ <http://www.hellomagazine.com/celebrities/2014030517302/justin-bieber-all-tattoos-revealed/>

20.2 Semiotisk analyse av Biebers vingetatovering.

På innsiden av Biebers venstre overarm er en stor vinge tatovert¹⁷⁶. Vingens utforming er identisk med de vingene Justin Bieber bruker mest i sine opptredener. Denne vingetatoveringen er blant annet helt lik de som Bieber har på sine sko. Her henviser jeg også til pkt. 2.1 når det gjelder vingens betydning sett ut fra et symbolhistorisk perspektiv.

Jeg tolker det dithen at denne vingetatoveringen er nok en måte å sende verden sitt budskap på. Det spiller ingen rolle om det er vinger på skoene folk ser, om det er konserten, eller om det er tatoveringen. For meg ser det ut som at budskapet er det samme, men verktøyene han bruker er ulike. Hans rolle er mer enn artist og tenåringsymbol. Han vil vise at han innehar en innsikt vi andre ikke har, at han har en oppgave, og et budskap direkte fra Gud.

21.1 Bilde av en lidende Kristus og bedende hender sett i et symbolhistorisk perspektiv

På venstre legg har Bieber tatovert bilde av en lidende Jesus med tornekrone¹⁷⁷ og et par bedende hender¹⁷⁸. Disse tatoveringene er også ganske store, og de dekker tilnærmet hele baksiden av leggen¹⁷⁹. Ikonportrettet av Kristus med tornekrone er et tydelig symbol på lidelseshistorien¹⁸⁰. Dette er et typisk bilde som har blitt mye brukt i kirkeutsmykning. Når det gjelder hendene skriver Biedermann følgende i sitt leksikon:

”I den kabbalistiske tradisjonen uttrykkes dualiteten med Guds hender, som jo ikke kan ha noe negativt aspekt ved at hans høyre hånd (den velsignende hånden) symboliserer barmhjertighet og den venstra hånden (kongehånden) rettferdighet”.¹⁸¹

¹⁷⁶ http://2.bp.blogspot.com/-2uIA3ieu0E/U5MoUIXAg_I/AAAAAAAAADhw/7VLpfKdQwTc/s1600/dvvdvvdvd.jpg

¹⁷⁷ <http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-2313722/Justin-Bieber-shows-tattoos-Stockholm--bringing-body-art-collection-14.html>

¹⁷⁸ <http://www.missmalini.com/2013/04/02/shiver-me-timberlake-justin-bieber-has-12-tattoos-3/>

¹⁷⁹ <http://starcasm.net/archives/263250>

¹⁸⁰ Biedermann, 1992. s 396

¹⁸¹ Biedermann, 1992. s.181

Jesus blir også i ikonografien kalt "Guds høyre hånd." Og det er den høyre hånden som er den positive hånden i dualismen.¹⁸²

21.2 Semiotisk analyse av Biebers tatoveringer av bedende hender og Jesus portrett

Disse tatoveringene synes ikke i konserten, siden han har på lange bukser. Jeg velger allikevel å nevne det, da jeg mener at dette er essensiell informasjon for å kunne se det store bilde, og hele sammenhengen. Og de kommer veldig tydelig frem de gangene han opptrer i kortbukser.

Tatoveringene sett som en helhet

Som nevnt har jeg brukt "Believe turneen " som utgangspunkt for mitt analysearbeid.. Denne turneen varte fra september 2012 til desember 2013. Siden disse tatoveringene kommer tett i løpet av 2012 og 2013, er det naturlig at de som besøkte de tidlige konsertene så færre tatoveringer enn de som var på konserten senere på året 2013. Derfor vil det være visser forskjeller på hva de enkelte publikummerne fikk se. I tillegg var det noen endringer i hvor mange sanger han fremførte i bar overkropp. I noen av konsertene kommer kastet han skjorta allerede i sangen: "As long as you love me". hvilket betyr at han opptrer i bar overkropp i de to siste obligatoriske låtene pluss de to ekstranumrene.¹⁸³ I andre konserter er det kun de to ekstranumrene som fremføres uten noe på overkroppen.¹⁸⁴

Uansett så underbygger Biebers tatoveringer den symbolbruken han har benyttet seg av gjennom hele konserten. Mye av symbolikken som har blitt presentert scenisk kommer igjen i tatoveringene hans, og fører med seg etter mitt skjønn en forsterkning av budskapet. Han gjør det klinkende klart, at her er ingenting tilfeldig og han stadfester det ved å til slutt oppsummere konsertens symbolbruk ved å vise tatoveringene på sin egen kropp. Det gir oss ikke bare en repetisjon og en påminnelse av hva som har blitt servert fra scenen, men uttrykker viktigheten av det. Dette er hva han står for. Han har

¹⁸² Biedermann, 1992. s.181

¹⁸³ <https://www.youtube.com/watch?v=gWBE3y6qsTA>

¹⁸⁴ <http://www.youtube.com/watch?v=tC55qRzBjv8>

tross alt tatovert disse symbolene inn på kroppen, symboler han mest sannsynlig vil bære med seg på kroppen for resten av livet.

OPPSUMMERING

Artefaktens betydning sett i en helhet

At Bieber bruker mange symboler og artefakter i løpet av en konsert er det liten tvil om. Hver for seg har de sin egen lille betydning, men vi ser en klar rød tråd og et overraskende klart budskap når vi setter alle disse tegnene sammen til en helhet. Vi ser også at flere av enkelttegnene støtter hverandres betydning og underbygger og konstaterer selve hovedbudskapet. Min tolkning av Biebers scenopptreden i Believe-konserten er at han vil si noe mer enn det tekstene i poplåtene hans sier. Det ordløse budskapet er når man ser på helheten mye større enn det sagte ord. Og hva er så hovedbudskapet? Hovedbudskapet er etter mine analyser Guds frelse, og det å være utvalgt av Gud. Tematikken kommer igjen i løpet av konserten gang på gang, servert på ulike måter. Og det er på en måte et parallelt løp. Han forteller oss Guds frelseshistorie, samtidig gir han klart uttrykk for at han er utvalgt av Gud. Han har en oppgave i denne frelsesplanen.

Tegn på at Bieber er "utvalgt" sett i den store sammenhengen

Hvis vi først ser på hvordan Justin Biebers rolle. Hva er det som gjør at jeg kan si at han fremstår som en "utvalgt". Det hele starter før Bieber i det hele tatt har vist seg med den gylne nøkkelen på det røde sceneteppet. Nøkkelen er et tegn på nøkkelmakten som Jesus gav apostelen Peter, når det da er risset inn en B i denne nøkkelen blir det tydelig hvem eieren av denne nøkkelen er. Allerede her har han presentert sin betydning ganske klart. Når nøkkelen i tillegg er plassert på en bakgrunn som er rød, blir inntrykket enda sterkere ettersom rød er treenighetens farge.

Videre møter vi det jeg har valgt å kalle den "falne engelen". Denne mørke skyggen av Bieber som tilysetalende krøsjlander på scenen før han fremstår som et hvitkledd

engel. Igjen får vi en bekreftelse på at han er utvalgt. Engler er Guds sendebud, utvalgt for å dele åpenbaringen med menneskene. Samtidig kommer det inn et element til, det at Bieber går fra å være svart til hvit, gir en indikasjon på synd og renhet, og vitner om at Gud også kan bruke syndige mennesker i sin plan. I det Bieber setter føttene på scenen blir han løst fra vingene. Her mener jeg at Bieber viser et klart bilde på det som står i til Hebreerbrevet om at Guds sendebud kan komme både i engleskikkelse og menneskeskikkelse.¹⁸⁵ Allerede før han har sunget en eneste tone, har han på flere ulike måter gitt mottakerne sitt et budskap om hvem han er, og han presenterer "bevisene" ved å la artefaktbruken gir klare hentydninger til bibeltekster. Dette gjør han flere ganger gjennom konserten og på ulike måter. Neste gang vi ser dette klart, er i hans tredje sang hvor scenografien gir tydelige antydninger til Jakobs drøm i 1. mosebok.¹⁸⁶ Bieber framstår som Jakob som får englebesøk og beskjed fra Gud i drømme. Jakob var utvalgt av Gud, Bieber er utvalgt av Gud. Bekreftelsen på forståelsen av dette nummeret henspiller det nevnte bibelsitatet får vi helt til på slutten av konserten. I det Bieber forsvinner ned i scenegulvet, stiger en stjerne opp. Dette gir klare preferanser til 4. mosebok, hvor det står "... En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongstav løfter seg fra Israel"¹⁸⁷ Etter mitt syn bekrefter dette den antydningen Bieber allerede ved å iscenesette Jakobs drøm med seg selv som hovedperson. Jesus kom fra Jakobs slekt, og Bieber plasserer seg selv inn i dette selskapet.

Men Bieber sammenligner seg med flere av Guds utvalgte som vi kan lese om i Bibelen. Ca midtveis i konserten har Bieber et nummer hvor han gir klare indikasjoner til Noah og syndefloden. Her benytter han seg av svarte og hvite klær i kombinasjon, og han gjentar det billedlige budskapet fra starten, hvor den svarte "engelen" ble hvit. Noah var et vanlig menneske, en del av arvesynden som alle mennesker. Men som ble spart fra Guds forbannelse og ble heller et redskap i Guds frelsesplan fordi han var lydige mot Gud. Igjen et klart bilde på at Gud kan bruke syndige mennesker i sin plan, så lenge de er lydige. Biebers bekledning i dette nummeret, og det faktum at de er bilde av han på alle storskjermene bak et voldsomt regnvær, gir indikasjoner på at Bieber setter seg selv i Noahs sted. Allerede halveis i konserten har altså Bieber plassert seg selv i samme selskap som apostelen Peter, Jakob og Noah, i tillegg til at han stadig fremstår som et

¹⁸⁵ Hebr 13,2

¹⁸⁶ 1.Mos 28:12 ff

¹⁸⁷ 4.Mos 24:17

medlem av den himmelske hær, nemlig englene ved at han ved flere anledninger opptrer med vinger.

Drøyt halveis i konserten, kommer nok en repetisjon av et budskap Bieber har presentert tidligere i konserten. Nemlig at engler kan vise seg både i engleskikkelse og menneskeskikkelse. Dette meldingen kommer i form av en videosnutt som vises på storskjermen, hvor Bieber fremstår som en moderne actionhelt som helt uten våpen eller annen hjelp hamler opp med et titalls forfølgere. I det virkelige liv ville dette ikke vært mulig, men med en gudommelig kraft er alt mulig. Jeg har i min analyse av dette enkelttegnet, sammenlignet jeg han med James Bond. Men når dette enkeltelementet blir satt i den store konsertsammenhengen som har vist seg å være svært religiøst forankret, blir det klart at her hører ikke James Bond hjemme. Det er ikke det Justin Bieber prøver å si, det blir derimot et klart bilde på den gudommelige kraft. Og her med Bieber selv i hovedrollen. Og hvem har gudommelig kraft? Gud og hans utvalgte. Denne rollefiguren i denne sekvensen kunne også vært et bilde på Jesus. Uansett om man tolker det dithen at det er en engel i menneskeskikkelse, eller et bilde på frelseren, samles det rundt tanken om å være Guds utvalgte. Så blir da spørsmålet om Bieber ser på seg selv som en av de utvalgte, eller den ene utvalgte.

Når Bieber kommer på scenen for å gjøre sine to ekstranummer er det uten noen voldsom scenografi på scenen eller skjermene. Derimot fremfører han disse sangene uten no på overkroppen, noe som gjør at tatoveringene hans blir tydelige for de som ser på. Når jeg nå har sett på hvilke tatoveringer han har på armene og overkroppen, og hva betydningen av disse er, blir denne siste opptredenen for meg en slags oppsummering på det ordløse budskapet Biber har presentert gjennom hele konserten. Det han tidligere har presentert gjennom bruk av religiøse artefakter, scenografi og teknologi oppsummeres og stadfestes nå i de symbolene han har tatovert på kroppen. Noen av symbolene er så tydelige at det er eksakt samme symbol på tatoveringen som på scenen, for eksempel: nøkkelen. Også tatoveringenes plassering ser ut til å være nøye gjennomtenkt. De er nemlig plassert slik at uansett hvilken vinkel du ser Bieber fra, vil noen av disse symbolene være synlige. Og flere av tatoveringene hans forteller det samme. Nemlig at han er utvalgt. Igjen nevner jeg nøkkelen. Men også, kronen, vingen, uglen og engelen gir klare indikasjoner på det å være utvalgt til en spesiell oppgave, det

å ha innsikt og kunnskap. Og da i denne sammenhengen en oppgave av religiøs og gudommelig art.

Videre har Bieber flere Kristusrelaterte tatoveringer. Både portrettet av en lidende Kristus og X' en som er det greske symbolet for Kristus er veldig klare. Men også fisken, de bedende hendene og korset gir klare hentydninger til Jesus Kristus. Og det bibleverset fra salmenes bok som Bieber har tatovert stort over hele høyre skulder er nok ikke vilkårlig valgt, men står der som en påminnelse og et "bevis" på at han er satt til å utføre en oppgave på oppdrag fra Gud, og under Guds veiledning og beskyttelse.

Tegn på at Bieber forkynner Guds frelsesplan, sett i den store sammenhengen

Biebers Believe-konsert er på en måte en bibelsk reise. Han starter i det gamle testamentet og jobber seg videre gjennom det nye testamentet. Det starter igjen med den mørke "engelen" som snubler og faller. Som et ledd i den frelseshistorien Bieber forteller, blir dette et klart bilde på syndefallet. Menneskene blir skapt til å leve sammen med Gud, men fører synden inn i verden og bortvises fra Edens hage da de spiser av kunnskapens tre. Herfra og ut trekker Bieber frem viktige bibelske hendelser som både sier noe om Guds frelsesplan, samt relaterer Bieber til den oppgaven og rollen han har. Som nevnt forteller Bieber oss historien om Jakob som drømmer og får beskjed av Gud om hans slekt skal bli tallrik. At han er utvalgt av Gud til å fylle jorden. Videre får vi presentert historien om Noah og syndefloden. Igjen må Gud gjøre drastiske grep for at han skal kunne gjennomføre sin frelsesplan. Gud gir Noah et oppdrag. Han skal være den som sørger for at jorden igjen blir fylt med dyr og mennesker etter syndefloden. Guds vrede fører til straff over menneskene, men rettes opp ved at Guds utvalgte utfører den oppgaven de er satt til. Dette gjelder både Jakob og Noah.

Den største og mest vesentlige oppgaven er det Jesus som har. Vi får et bilde på noe som kan symbolisere han i Biebers allerede omtalte videosnutt. Uten våpen rydder helten opp, og kvitter seg med de onde. Det var dette som var Jesu oppgave, å vinne over synden, slik at det igjen skulle kunne være mulig for menneskene å leve med Gud. Denne filmsnutten blir et moderne bilde på akkurat dette. Og symbolet på at Jesus har fullendt

Guds plan, får vi helt til slutt i konserten. Når stjernen stiger opp over den mørklagte skjermen, tolker jeg det dithen at han som ble født under en stjerne har utført sin oppgave og reist tilbake til Gud. Historien er sluttet. Det som startet med menneskets fall har til slutt fått sin opprettelse.

I tillegg til disse veldig klare hentydningene gjennom scenografi og skuespill, er det mange smådetaljer som underbygger den historiefortellingen Bieber presenterer. Fiskene som svømmer på storskjermene i tredje sang, der mesteparten av scenografien trekker oss mot historien om Jakobs drøm er også et element som gir oss en indikasjon på hva som venter oss. Ikke nok med at fiskene var de eneste som "slapp unna" Guds forbannelse da syndefloden kom, men fisken er også som nevnt et av de tidligste symbolene på Jesus. Når vi har fisker på scenen samtidig som scenografien indikerer Jakobs drøm, blir bibelverset i 4. mos om at en stjerne skal stige opp fra Jakob, og at en kongsstav skal løftes fra Israel et veldig klart bilde på at denne stjernen, denne kongen er Jesus. Bieber presenterer altså en profeti fra gamle testamentet ved at han bruker de distinkte artefaktene han gjør.

Guds utvalgte har en oppgave i Guds frelsesplan uansett hvem av dem de er og hvilken tidsepoke eller sfære de lever i. Bieber plasserer seg selv etter min tolkning som en del av denne store sammenhengen. Dette gjør han gjennom valget av scenografi, farger på kostymene sine, og ikke minst tatoveringene sine. Det er gjennom hele konserten klare hentydninger til eksplisitte bibelsitater hvor man møter på mennesker og skikkelser som spiller en vesentlig rolle i Guds åpenbaring. De gitte bibelstedene er etter mitt syn nøye utvalgt og satt sammen, med en klar hensikt. Det ser vi siden forkynnelsen hans blir meget tydelig når man ser de enkelte nummerne satt i sammenheng. Det er etter min oppfattelse ingenting som er viktigere i hans opptreden enn dette ordløse budskapet. Grunnen til denne påstanden, er at tematikken presenteres igjen og igjen. Den presenteres på ulike måter, slik at man er sikker på at mottakeren skal kunne forstå og ta inn det Bieber vil si.

LITTERATURLISTE

- Biedermann, Hans. "Symbolleksikon". Cappelen forlag 1992. s 234
- Gripsrud, Jostein: "Mediekultur og mediesamfunn". Oslo: Universitetsforlaget 2011.
- Skottene, Ragnar: "*Kristne symboler, en elementær innføring*". Verbum 2002
- Ursin, J. "*Religiøse symboler. En håndbok*". Gyldendal forlag 1975.
- Ridderstrøm, Helge: "*Artikkel om semiologi* " Bibliotekarenes nettleksikon om litteratur og medier (2014.) Hentet 03.11.2015 fra <http://home.hio.no/~helgerid/litteraturogmedieleksikon/bibliotekarstudentens.html>
- Arnesen, Hege Kristin. "*Engler: Guddommelige skapninger eller folketro?*" Masteravhandling i kulturhistorie ved universitetet i Oslo, 2007.
- Akbar, Rano (14.11.2011) Norges største Justin Bieber blogg. "*Ordet belieber og hva det faktisk betyr*". Hentet fra http://jdbnorway.blogg.no/1321298638_ordet_belieber_og_hva.html
- Det store danske leksikon. "*Vinge*". Hentet 08.10.2015 fra: <http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/vinge>
- Kværne, Per. "*Kristne symboler*" (14.02.2009). Hentet fra: https://snl.no/kristne_symboler
- Jansen og Kapelrud. "*Livets vann.-Hellig vann*" (14.02.2009) Hentet fra: https://snl.no/livets_vann.%2Fhellig_vann
- Holmen, Heine. "*Persepsjon*": (30.11.2012). Hentet fra: <https://snl.no/persepsjon>

- Holmen, heine. "Kunnskap": (06.01.2014) Hentet fra:
<https://snl.no/kunnskap>
- Svartdal, Frode. "Kommunikasjon-Psykologi" (18.11.2012): Hentet fra:
<https://snl.no/kommunikasjon%2Fpsykologi>
- Karlsen Seim, Turid. "Apostelen Peter". (26.09.12). Hentet fra:
https://snl.no/Apostelen_Peter
- Sky, Jeanette. "Engel". (15.02.2013).Hentet fra:
<https://snl.no/engel>
- Schmidt Grude,Randi. "Symboler" .(september 2006). Hentet fra:
<http://www.bd.kirken.no/agder/kassen/symboler.pdf>
- ThomasLancastre (27.03. 2012): "Justin Biber, Lisbon full consert, Believe Tour "
<http://www.youtube.com/watch?v=tC55qRzBjv8>
- Caceres, Aurita." Justin Bieber- Believe tour 2013. Full consert" I(09.11.2013)
Hentet fra:
<https://www.youtube.com/watch?v=gWBE3y6qsTA>
- Popitlikeahood "The Official Believe Tour Setlist". Hentet 13.12.2014 fra:
<http://bieber-news.com/post/32576425037/the-official-believe-tour-setlist>
- Bibelen: www.bibelen.no
- Dalh, Befring, Huseby "Noen nyttige kommunikasjonsbegreper". Hentet fra:
<http://ndla.no/nb/node/21947>

- Gabrielsen, Therese. "Engler" (Mai 2011). Hentet fra:
<http://areopagos.no/ressurser/fagartikler/hegle/engler>
- Den danske bibelselskap. " Vidste du? Om fisken som kristent symbol." Hentet fra:
<http://www.bibelselskabet.dk/ombibelen/vidstedu/fisk>
- Stefansson, Finn. "Ugle". Hentet 20.02.2015 fra:
<http://www.denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Dyr/ugle>
- Lindhardt Tine og Vestergaard Raaberg, Cecilie (28.09. 2012). "Mikkelsdag er englenes sang". Hentet fra:
<https://www.bibelselskabet.dk/nyheder/nyhedsoversigt/arkiv2012/mikkelsdag>
- "Engler" Hentet fra:
<http://www.bibleinfo.com/no/topics/engler>
- "Farger. Fargesymboler og noen kjente fargestoffer." Hentet fra:
<http://www.kunstoghaandverk.org/galleri/fargsymb.htm>
- Taaning Grundholm, Charlotte.(4. mars 2009) "Stjernens symbolik i religionerne"
Hentet fra:
<http://www.religion.dk/viden/stjernens-symbolik-i-religionerne>
- Christensen, Lene. "Symbolleksikon" . Hentet fra
<http://www.holismen.dk/Symboler/symbolleksikon.htm>
- "Biskop Bernt Eidsvigs verdighetstegn "(24.11.2005) Hentet fra:
<http://www.katolsk.no/biografier/innenriks/eidsvig/verdighetstegn>
- Bratberg, Terje. (06.01.2012) "Krone- Hodepryd" Hentet fra:
<https://snl.no/krone%2Fhodepryd>

- Johansen, Pål. "*Japansk*" (11.01.2014). Hentet fra:
<https://snl.no/japansk>
- Wøehle, Espen. (14.02.2009) "*Tatovering*" Hentet fra:
<https://snl.no/tatovering>
- Tatoveringsguiden. (2007) "*Tatoveringshistorie*". Hentet fra:
<http://www.tatoveringsguiden.com/tatoveringer/historikk.php>
- "Historie, Religion og overklasse". Hentet 16.02.2015 fra:
<http://www.tattooorldstavanger.no/historie.htm>
- Bilder av Justin Bieber's tatoveringer. Hentet 27.02.2015 fra
<http://biebercrewbrasil.com/?p=41065>
- Bilder av Justin Bieber's tatoveringer. Hentet 27.02.2015 fra:
http://styleslum.com/users/1/page_images/justin-bieber-tattoos.jpg
- Justin Biebers tatoveringer. Hentet 27.02.2015 fra:
- <http://www.missmalini.com/2013/04/02/shiver-me-timberlake-justin-bieber-has-12-tattoos-3/>
- Oversikt Justin Biebers tatoveringer Hentet 27.02.2015 fra:
<http://pixshark.com/justin-bieber-cross-tattoo-on-chest.htm>
- Jbz, "*Justin Bieber's Tattoo Collection & Meaning*"(01.07.2013). Hentet fra:
<http://www.justinbieberzone.com/2013/07/justin-bieber-tattoo-collection-meaning/>
- Bilde. "*X tatovering*". Hentet 16.01.2015 fra:
<http://i1.mirror.co.uk/incoming/article1790887.ece/alternates/s615b/Justin-Bieber-Tattoo.jpg>

- Bilde: "Justin Bieber got a new koi fish tattoo". Hentet 16.01.2015 fra:
http://cdn2b.examiner.com/sites/default/files/styles/image_content_width/has/h/8e/6d/8e6deceea14ccb38d051059ef925decc.JPG?itok=nnOtqLCZ
- Bilde: "Engeltatovering" Hentet 16.01.2015 fra:
<http://fora.mtv.ca/wp-content/uploads/2013/06/justin.jpg>
- Bilde "Fiske tatovering" . Hentet 17.01.2015 fra:
<http://fora.mtv.ca/wp-content/uploads/2013/06/justin.jpg>
- Poux, Kevin. "Adidas JS Wings – Gold Customs for Justin Bieber" (22.06.2012)
Hentet fra:
<http://www.kicksonfire.com/2012/06/22/adidas-js-wings-gold-customs-for-justin-beiber/>
- Sheridan, Emily. "Tat-too much? Justin Bieber shows off two more tattoos in Stockholm... bringing his body art collection up to 14." Hentet 03.01.2015 fra:
<http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-2313722/Justin-Bieber-shows-tattoos-Stockholm--bringing-body-art-collection-14.html>
- Getty images. (05.03. 2015) "Justin Bieber tattoos revealed IN FULL" Hentet fra:
<http://www.hellomagazine.com/celebrities/2014030517302/justin-bieber-all-tattoos-revealed/>
- Bilde. "Vingetatovering" Hentet: 15.02.2015 fra
http://2.bp.blogspot.com/_2uLA3ieu0E/U5MoUIXAg I/AAAAAAAAADhw/7VLpfKdQwTc/s1600/dvdvdvdvdvd.jpg
- Bilde. "Believe key" Hentet 15.02.2015 fra:
<http://believekey.tumblr.com>
- Bilde. Hentet 15.02.2015 fra
<http://data2.whicdn.com/images/42713118/original.png>

- Bilde: " *Skyggeengel*". hentet 11.11.2015 fra:
<http://data3.whicdn.com/images/86590921/large.jpg>
- Bilde: " *Bieber med instrumentvinger*" Hentet 13.02.2015 fra:
<http://m24digital.com/wp-content/uploads/2012/10/bieber-de-angel-2-1.jpg>
- Bilde: " *Ugletatovering*". Hentet 13.02.2012
http://www.justinbieberzone.com/wp-content/uploads/2013/08/Justin-Bieber-OWL-tattoo-cute-justinbieberzone.com_-500x411.jpg
- Sangtekst: " *All around the world*". Hentet 06.03.2015 fra:
<http://www.songtexte.com/songtext/justin-bieber/all-around-the-world-4bb177fa.html>

VEDLEGG

Offisiell setliste for Justin Biebers "Believe tour" 2012/2013.

(Små endringer kan ha forekommet fra sted til sted.)

- **All around the world**
- **Take you**
- **Catching feelings**
- **One Time**
- **Eenie Meenie**
- **Somebody to love**
- **Love me like you do**
- **She Doesn't like the lights**
- **Die in your arms**
- **Beautiful with Carly Rae Jepsen**
- **Out of Town girl**
- **Be alright**
- **Fall**
- **Never say never**
- **Beauty and a Beast**
- **-drum solo-**
- **One less lonely girl**
- **As long as you love me**
- **Baby**
- **Believe**